

IGEHIRDETŐ

Az Erdélyi Református Egyházkerület folyóirata

Egy Istent Higy

Istennec ez tiz parancsolattya csak két dologban függ, ah hitben és az szeretetben, mint meg magyarázza üdvözítőnc szent Maténál cap. 22. Ez az oca hogy Moyses két táblára ír á parancsolatocát, az egyik ah hitnec, am másic az szeretetnec parancsolatit tartya. Az egyic táblánac három parancsolati közzül első az szüvet, am másic az annyvet, ah harmadic ah hitnec petsétit nézi. Kettő at tábla, az első ad dolgocat parancsollya, kikkel Istennec tartozonc, am másic kikkel emberecnc tartozonk. Azért röviden két dologra tanít az első tábla, am modra, mi modon kellyen Istenönket meg esmernönc, és az Istennec igaz tisztességére... Az Sidoc azt mongyák vala, hogy az az ü Istennec, ki üket Egiptombol ki hozta, mi azt mongyuk, ez ammi Istenönc, ki minket teremtett és szent fiánac általa al lelki egiptombol hitetlenségnek setétségéből és pharahnac az ördögnc fogságából Iesus Christusnac általa meg szabadított.

Dévai Mátyás:

*At tiz parancsolatnac, am mi Atyancnac
és ah hit petsétinec röviden valo magyarázattya.*

[Krakkó 1538] 32–33.

Tartalom

Tanulmány

François Bovon: Jézus női követői. Lukács 8,1-3.....251

Szentháromság vasárnapja

Nagy István: Egy az Isten. Efézus 4,6.....253
Ravasz László: A nagy parancsolat. Máté 28,18-20.....255

Vasárnapi prédikációk

Adorjáni Zoltán: Nikodémus. János 3,1-5258
Csiha Kálmán: Az út keresztje és csodái. 1Mózes 21,14-19.....260
Csiha Kálmán: Ábrahám halála. 1Mózes 25,5-11263
Imre Lajos: A titok. 5Mózes 29,29266
Kovács Imre: Isten utáni vágy. Ézsaiás 26,9a269
László Dezső: Az egyházi éneklésről. Efézus 5,18-20271
Nagy József: Isten tervez. Zsoltárok 40,6274
Werner Pfendsack: Várni, várni... Máté 25,1-13276
Werner Pfendsack: A közbeeső időben. Máté 25,29-30.....279
Sepsy Károly: Éjféλι ének. Apostolok cselekedetei 16,25-34.....282
Szekeres István: Kegyelem — szolgálát. 1Péter 4,10-11283
Székely András: Képmutatástól mentes hittel... 2Timóteus 1,5-7285

Esketési beszéd

Nagy László: Kincskeresők. Máté 6,19-21.....288

Temetési beszédek

Czapfalvy József: Nem szégyenült meg. Zsoltárok 37,5290
Csiha Kálmánné: Az ajtó előtt. Jelenések 3,20.....291
Nagy László: Két korona. Példabeszédek 16,31; Jelenések 2,10b292
Eduard Thurneysen: A megmentett. Kolossé 1,12-14294

A lapot alapította: D. Dr. Csiha Kálmán és Nagy László
Főszerkesztő: Nagy László
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Az Erdélyi Református Egyházkerület Igazgatótanácsa

Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza

Készült a Református Egyház Misztótfalusi Sajtóközpontjának
nyomdájában

Felelős vezető: Tonk István

Műszaki szerkesztő: Bálint Lajos

Számítógépes szedés, tördelés: Török-Czirmay Ágnes

Tanulmány

François Bovon
Svájc

Jézus női követői

Lukács 8,1-3

1. vers. Epizodikus stílusának megfelelően Lukács az első versben cezúrárt alkalmaz és átmenetet készít elő. Szeretett kifejezései segítségével írja le Jézus tipikus tevékenységét: állandóan (imperfectum) helységről helységré vándorol (eddig csupán városokat, most falvakat is felkeres). Az ide-oda utazás galileai korszaka el van választva az óhajtott jeruzsálemi utazástól (9,51 s köv.). Jézus itt az egész népet szeretné megtalálni, ott sorsát fogja beteljesíteni. Utazásai igehirdetése szolgálatában állnak: a kérészei ige igehirdetési szolgálata hallgatóságára utal, az euangelizomai ige annak tartalmára vonatkozik. Az a tény, hogy Isten uralkodik és uralkodni fog, nem félelemkeltően, hanem szabadítóan és örvendeztetően hat (eu). A szűn prepozíció nem azonos a meta prepozícióval, ezért a tizenkettő itt még nem munkatárs (mint 9,1-6-ban), hanem csak kísérő.

A **2. vers** Jézus más, váratlan kísérőit mutatja be: ezek azok az asszonyok, akiket kétségkívül Jézus gyógyított meg. Egyetlen cselekvőszó utal rehabilitációjukra, az ördöngösség és betegség kifejezések pedig előbbi állapotukra mutatnak. A háttérben a galileai korszakban előkészített orvos-krisztológia áll.

A három asszony közül az első Mária, aki a Tiberiás városától nem messze, a Genezáret tó partján fekvő Magdala nevű faluból származik. A Magdaléna pontosítására a Mária név gyakorisága miatt van szükség. A hét ördög általi ördöngösséget mind Jézus, mind általában az akkori zsidók mindenike különösen rossz szemmel nézte (ettől függ a Márk evangéliumának nem hiteles befejezése — Mk 16,9). Máriának ez a bemutatása lehetővé teszi a Lk 7,36-50-ben szereplő bűnös asszonnyal való azonosítását.

3. vers. Csak Lukács ismeri és említi Johannát Mária Magdaléna mellett (24,10-ben is). A Johanna név ritka. Férjének, Kúzának arameus neve csak a nabateus feliratokból ismeretes. Az epitroposz tisztartó, gondviselő, helytartó. Felelőssége gazdasági vagy politikai természetű? A fejedelem magánbirtokán vagy egy kerületben tevékenykedett? Az első feltevés tűnik számomra a legvalószínűbbnek. A Heródes család iránti speciális lukácsi érdeklődést össze kell kapcsolnunk a megjegyzéssel, mely szerint Johanna az udvari társadalomból származik. A fél rokonszenvvel, mely gyávaságból és határozatlanságból Jézus elítélését követelő ellenségeskedéssé változott, szemben áll Johanna radikális döntése, aki elhagyta férjét és az udvart, hogy Jézust követhesse. De Johanna nem akar csak a jólét és a gondoskodás szállítója lenni. Lukács számára Johanna a galileai asszonycsoport egyik tagja, aki jelen van a megfeszítésnél, és Lukács speciálisan is megemlíti nevét a feltámadási jelenetben. Zsuzsanna tulajdonnévként ritka, héberül „liliomot” jelent. Róla nem hallunk többet az Újszövetségben. A „sok más” asszonnyal csak azt tudjuk, hogy azok, miként a megelőzően említett három asszony, a gyülekezetet mindazzal támogatták, amivel rendelkeztek.

A diakoneó ige Lukács és az őskeresztény irodalom számára a különféle szolgálatok kifejezése, amely az asszonyok esetében szabályszerűen vendégszeretetet és a háztartás vezetését jelenti (így Péter anyósánál is a 4,39-ben). Ez nem csak pénzügyi támogatást jelent. A lukácsi használat olyan következetes, hogy a „szolgálat” kifejezést képszerűen kell szemünk elé állítanunk. Ezek az asszonyok a Jézus közösségének gondozásáért felelősek, és bevásárlásaikat saját vagyonukból végzik. Szolgálatkészségről és nagyvonalúságról van itt szó. Miként az Apostolok cselekedeteiben, itt sincs szó

jogi értelemben vett vagyonszövetségéről, hanem sokkal inkább a vagyonszerzési karizmatikus felhasználásáról.

Összefoglalásában Lukács megerősíti azt, hogy Jézus képét fokozatosan építette fel. Működésének első periódusában Jézus az utazó Messiás, aki Igéje által akar megbizonyosodni. Tevékenysége sikeres, mert azt egyidejűleg orvosi messiásként is folytatja. Működésének eredménye az őt követő tanítványok közösségének kiképzése. Nemcsak férfiak, hanem asszonyok is, sőt a legjobb társaságból származó asszonyok is belépnek ebbe a mozgalomba. Az ilyen tartalmú prédikációk hallatlan újszerűsége (Isten országa) által formált közösségi élet szükségképpen kemény ellenállásba ütközött. A tanítványokról és a női tanítványokról a passióval összefüggésben, melynek előkészítésével már itt találkozunk, újra szó lesz.

Fordította: Nagy László

(Das Evangelium nach Lukas. Lk 1,1-9,50. Benziger Verlag 1989. 398-401.)

Szentháromság vasárnapja

Nagy István

Egy az Isten

Alapige: Efézus 4,6

Bibliolvasás: 1Korinthus 2,1-16

„Egy az Isten.” Nem több, nem is sok isten, hanem egy. Valamikor az emberiség tudta ezt, mert világosságban élt, aztán mint az ital, a szenvedély, úgy a bűn következtében elsötétült előtte a világ. A tudását elvesztette, de annak halvány maradványa megmarad benne — emlékként, melytől soha nem tudott és nem tud megszabadulni. Ezért képzelődik állandóan, keresi — akárcsak a régi athéniak —: „ha talán kitapogathatná és megtalálhatná” (ApCsel 17,27) életének, világának Urát. Beszél egy élő vagy élettelen központi erőről, mely körül forog a mindenség, beszél erőkről, istenekről is, mint az ókori emberiség, hogy ezek együtt vagy a mindenséget maguk között megosztva, sokszor egymás ellen harcolva uralkodnának.

Ám Isten megismerésére most mégis el lehet jutni. Nem az ember emelkedett a tudásnak ilyen rendkívüli magasságába, hanem „a tudatlanságnak idejét elnézte”, lezárta maga az Isten. Nem hagyott képzelődésünkben, mintha képesek volnánk kikutatni a számunkra elérhetetlent, hanem ő gondoskodott a megismeréséről. Mi már tudunk beszélni róla, ki tudjuk mondani: „Egy az Isten.” Hogyan lehetséges ez? Ő teremti meg erre a lehetőséget. Erről olvastuk a Pál apostol bizonyoságtételét: „Kicsoda tudja az emberek közül az ember dolgait, hanemha az embernek lelke, amely őbenne van? Azonképpen Isten dolgait sem ismeri senki, hanemha Isten lelke. Mi pedig nem a világnak lelkét vettük, hanem az Istenből való lelket, hogy megismerjük azokat, amiket Isten ajándékozott nekünk. Ezeket prédikáljuk is, nem oly beszédekkel, melyekre emberi bölcsesség tanít, hanem amelyekre a Szentlélek tanít, lelkiekhez lelkieket szabván” (1Kor 2,11-13). Ugyanakkor Jézus Krisztust nevezi meg az Írás, mint akiben Isten kijelentette magát, „Istent soha senki nem látta, az egyszülött Fiú, aki az Atya kebelében van, az jelentette ki őt” (Jn 1,18). Ezért mondotta róla Isten: „Ez amaz én szerelmes Fiam, akiben én gyönyörködöm, őt hallgassátok” (Mt 17,5). Isten az ő Lelkével — Jézus Krisztusban — jelentette ki magát. Nem azon múlik Isten megismerése, hogy mit mondunk róla, hanem kizárólag azon, hogy kijelenti magát nekünk.

Kijelentésének alapján tudjuk, hogy „Egy az Isten” Ezt nagyon fontos hangsúlyozni az igazság, Isten tisztelete érdekében. Mert könnyen megejthet a már említett, de mindegyre tetszetősebb színben jelentkező képzelődés, mely mindig megmarad evilági eredetűnek s nem vezet ki a sötétségből, a vele egyet jelentő bukottságból. Bizonyosság erre éppen a mi napjainkban megint olyan hatalmas erővel jelentkező iszlám vallás, amint egyre szorosabban fogja össze főleg a közel-keleti népeket és szomszédaikat. Ez Krisztus után a VII. században született meg Mohamed tanítása nyomán. Szent könyve, a Korán hirdeti, hogy egy az Isten, Allah, és Mohamed az ő profétája. Isten magában és magának élő Úr, akit csak imádat és vak engedelmesség illet meg. Naponta ötször kell hozzá fohászolni, a ramadannak nevezett böjti hónapot szigorúan meg kell tartani, legalább egyszer életében mindenkinek el kell zárándokolnia valamelyik szent helyre, elsősorban Mekkába; a hittestvéreket segíteni kell, de könyörtelen szent háborút kell folytatni a más vallásúak meghódításáért. Csak képzelődésen alapszik az „Egy az Isten” hangoztatása, még ha a Szentírást hivatkozik is. Tanítása az ember értelmével folyik, annyira, hogy az Igének alig jut hely benne. Van templom, melynek gyakori felirata ez: „Egy az Isten”, nagyon hasonlít külsőleg a mienkhez, de benne nem Istennek a Szentlélek által Krisztusban adott kijelentése hangzik. Jókai Mór, a legnagyobb regényírónk egyik regényének címe is ez: „Egy az Isten.” Érdekesítő kalandokat ír le, s nekünk azért is kedves, mert Erdélyben ját-

szódik le. De benne csak valami nagyon bizonytalan, élettelen hittel lehet találkozni. Tehát az ember számára nem elérhetetlen az egyistenhit valamilyen formája. A Szentírás az ördögökre hivatkozva tanítja ezt: „Te hiszed, hogy Isten egy. Jól teszed. Az ördögök is hiszik és rettegnek” (Jak 21,19).

Mi Istenre hallgassunk, tőle tudjuk meg: „Az Úr, a mi Istenünk, egy: Úr” (5Móz 6,4). Van Isten, nem több, hanem csak egy, nem a mi világunkból való, ezért megfoghatatlan, láthatatlan és végtelen, örökkévaló. A magával eltelt ember megteheti, hogy elfelejtse, megtagadja, de mert nem rendelkezhetik vele, változatlanul ugyanaz. Rajta kívül nem volt, nincs és nem lesz más Isten, központi erő. Mit mond ő magáról?

„Mindeneknek Atyja.” Van világ — világmindenség. Miért? Mert Isten nem akart magában maradni. Megteremtette a világot, mely belőle kapta létezését. „Mikor még semmi hegyek nem voltak, Hogy még sem ég, sem föld nem volt formálva, Te voltál és te vagy erős Isten, És te megmaradsz minden időben” (244. ének). Tehát a világ nem magától, nem az anyag alakulása nyomán, saját akaratára állott elő, hanem az egy Isten parancsára. És nem úgy, hogy független lett volna valaha is. A teremtő Isten nemcsak a származása szerint Atyja a világnak, hanem azért is, mert mindig hozzá tartozik, amit megteremtett és megteremt. Nem marad kívülről, hanem mindig sorsa és történelme felett, hanem állandóan gondozza. Gondozása a teremtés állandósága, a gondviselését jelenti, melyet szerető tulajdonosként, Atyaként végez. Az elromlott gépet el lehetne dobni. Az elromlott világot Isten elhagyhatta, másnak a kezébe adhatta volna. De ő nem változott meg. Búsul a romlásban, mindenről tudomása van, mégis — ahogy hallottuk — mindeneknek Atyja. Akarata nélkül senki sem tehet semmit, sőt meg sem mozdulhat. Ez nem tehetetlenségre megkötöző sorsszerűség, mely az embert játékszerré nyomorítja, hanem Istennek hozzánk való viszonyulása, mikor nem nélkülünk, hanem velünk Isten ő, lezár és megnyit utakat azért, hogy magához vonjon, ne idegenek legyünk előtte, hanem akaratába beavatott, abban együtt munkálkodó gyermekei. Milyen végtelen megnyugvást ad Isten kijelentése. Szívünkbe írja, hogy ő nekünk Atyánk. Van Atyánk, aki örökké szeret, akiben mindig megbízhatunk: „Tebenned bízni, ó, áldott Istenség! Be drágább kincs ez minden földi jónál. Hová lennénk, mi lenne a mindenség, Ha mennyen, földön nem te országolnál?” (49. ének) Földi atyántól elszakadhatunk; akit az emberiség bálványozott, atyuskának, atyának nevezett ki — eltűnt. Egy Atyánk van, az élő Isten.

Hogy gyermekei legyünk, ezért „mindenek által munkálkodik”. A mindenek a határtalan, minden értelmet meghaladó munkáját hirdeti. A legnagyobbra gondoljunk, amit nem vagyunk képesek teljességében átfogni, de tudjuk, hogy érettünk történt: Jézus Krisztusban magára vette emberi állapotunkat, és áldozatával megváltott, visszavásárolt magának, megbékített magát. Amit elrontottunk, azt nem csak tovább gondozza, hanem helyrehozza. Visszafogadott magához és újjáteremt, hogy többé ne elene, ne a mulandóságnak, hanem országában éljünk. Az ember életének van célja. Nem az, amit mi tűzünk ki magunknak s nem érünk el, ha pedig elérjük, nem tesz boldoggá. Ne is vállalkozzunk arra, hogy gyermekeinknek, akiket annyira szeretünk, mi tűzünk ki életcél. Ez megvan, csak meg kell tanulni célegyenest haladni feléje. Ezt Jézus Krisztusban nyertük meg. Figyeljük őt, hogy mind világosabban megértsük, mit tett érettünk Isten, hogyan munkálkodik mindenek által azért, hogy gyermekei legyünk: „az ő Fia ábrázatához hasonlatosak” (Róm 8,29). Már ne egymáshoz, ne is szüleinkhez, hanem Jézus Krisztushoz hasonlók, Isten tulajdonai legyünk. Ez a biztonságos élet, mert így semmi sem szakaszthat el Isten szerelmétől, semmi teremtmény, sem halál, sem élet.

És „mindnyájatokban munkálkodik” Nincs olyan területe a világnak, olyan élet benne, ahonnan ki lehetne tiltani. Isten mindenütt jelen van. Hányszor láttuk már, hogy alapos számításunk dacára terveink nem valósultak meg. Ez azért van, mert kihagytuk számításunkból Istent, aki mindenütt szabadon munkálkodik. A gondviselésben megmutatott hatalmával és a megváltásban felénk áradó szeretetével állandóan kézben tartja és irányítja a világot. Szentleke szerint lakik közöttünk, tartja uralma, befolyása alatt a legkonokabb életeteket is. A mindnyájatokban mindenekelőtt a hívőket

kell érteni. Az ünnepen hallottuk — többek között — ez a szép Igét is: „Akiket Isten Lelke vezérel, azok Istennek fiai” (Róm 8,14). Vezérel megismerésére, hogy Atyánknak hívhassuk, hogy Jézust Krisztusnak mondjuk (1Jn 4,2), feltámadásában és mennybemenetelében nyerjük meg az életet, tanít meg szeretni, hogy nálunk, mint jól gondozott kertben, tápláló gyümölcsök, másokat gazdagító áldások teremjenek, kapcsol össze igazi, lelki közösségbe, szent egyházba, könyörgésével teszi eredményessé istentiszteletünket, hogy aztán egész életünk egyre inkább azzá váljék a földön s utána a mennyben.

„Egy az Isten és mindeneknek Atyja, aki mindeneknek felette van és mindenek által és mindnyájatokban munkálkodik.” Hisszük-e ezt, amit Isten mond magáról? Hogy Isten Atya, Fiú, Szentlélek? Ma Szentháromság vasárnapja van az egyházban. Az ünnepeket mindig egy-egy üdvösségünkre történt esemény határozza meg. A mait a Szentírás alapján a keresztyén egyház tanítása — szintén üdvösségünkre. A Szentháromság kifejezést nem találjuk meg a Szentírásban, de az Istenről úgy beszél, mint aki Atya, Fiú, Szentlélek. Nem három Istenről, hanem mert Isten így jelentette ki magát, hogy lényegében osztatlanul egy, ugyanakkor személyében három. A hívők ezt így elfogadták, de a jelentkező tévedések meggátlására, hogy Isten kijelentése képezze hitünket, az egyház szükségesnek tartotta egyetemes zsinatokon megfogalmazni a Szentháromság-tanítást. A keresztyén egyház hite ez: Hiszek egy Istenben, aki Atya, Fiú, Szentlélek, teljes Szentháromság, egy örök igaz Isten. Meg lehet-e ezt érteni? A gyarló értelemnek nem, de a léleknek igen. „Őtöle, őáltala és őreá nézve vannak mindenek” — ezért a hitünkért: „Övé a dicsőség mindörökké. Ámen” (Róm 11,36).

Ravasz László

A nagy parancsolat

Alapige: Máté 28,18–20

Bibliaolvasás: 2Mózes 20,1–17

Mikor Jézus a földről a dicsőségbe költözendő volt, így szólott az ő tanítványaihoz: „elmenvén, tegyetek tanítványokká minden népeket”. Különös jelentősége van ennek a parancsolatnak. Először azért, mert Jézusnak utolsó szava ez, melyet önmaga mondott tanítványainak. Még egyszer, utoljára össze akarta foglalni, ami reá és reánk nézve a legfontosabb, és így született meg a missziói parancs. Azt lehet tehát mondani, hogy ez Jézus testamentuma, amely annyira kiemelkedik az ő szavai közül, mint amennyire a mi mindennapi beszélgetésünk és gondolatközlésünk szózuhatagából kiemelkedik az a néhány szó, amelyet halálos ágyunkon mondunk el. De fontos dolog ez azért is, mert a megdicsőült Krisztus királyi hatalmának a proklamálása. Ennek a kijelentése után érthető, hogy ő felmène a mennybe, ül a mindenható Isten jobbján és onnan léssen eljövendő ítélni eleveneket és holtakat. A Krisztus királyságának a kiáltványa ez, amelyben ő jogot formál minden néphez és tényleg megindítja azoknak birtokbavételét. Nem csodálkozunk tehát, hogy ez a nagy parancsolat egyszersmind a keresztség sákramentumának szereztetési igéje is, mert a keresztség sákramentuma tulajdonképpen a Krisztus királyságának tagjává eljegyző pecsét.

Lássuk ennek a nagy parancsolatnak alapját, tartalmát, terjedelmét és a hozzá fűzött ígéretet.

I.

Ennek a missziói parancsnak alapja: „teljes hatalom adatott Krisztusnak a mennyen és földön”. Azaz Isten öröktől fogva a Fiúnak adta a lelki világ fölötti hatalmat, őt tette királlyá a lélek birodalmában, és neki adta az emberi lelket. Ebben mérhetetlen kegyelem tükröződik. Isten adhatott volna minket a világnak, adhatott volna önmagunknak. Mind a két esetben elnyomódtunk volna. De ő kiemelt ebből a két

veszedelemből és Krisztusnak adott. Ebben van meg a mi fölséges pályánk, ez az a nagy lehetőség, amit ajándékol vettünk, ez az a boldog sziget, ahová áthelyeztettünk, mert azzal, hogy Krisztusnak adott, azt tette, hogy hozzá hasonlítsunk, részt vegyünk az ő életéből, átalakuljunk az ő orcájára. És Krisztus ezt a nagy örökséget elfogadta. Elfogadta mint az Atyától vett kiváltságát, s mindenestől fogva ennek a drága kincsnek: az emberi léleknek szolgálatába állt. Szolgálat az ő királyi hatalmának a formája; azért öltött testet, azért tanított és szenvedett, azért viselte el a kereszthalál és a pokolra szállás gyötrelmeit, hogy az ajándékba kapott emberi lelket megőrizze, megváltsa és megtartsa. Teljes hatalom adatott néki mennyen és földön, azaz sem a földön, sem az égen nincs fórum Krisztus felett, mert ő a Szentháromság második személye. Sem az égen, sem a földön nincs igény, nincs jogcím, ami az övénél nagyobb volna, mert ő a lelkek örökös királya; sem a földön, sem az égen nem tudsz nagyobb dolgot, fontosabb ügyet találni, mint azt, hogy a Krisztusnak ajándékozott emberi lélek megmaradjon a Krisztusé. Mindaz, ami tőle elválaszt, árulás; mindaz, ami közbül esik, elhárítandó akadály. Krisztus királyságának teljessé kell lenni.

II.

Nem kevésbé fontos ennek a nagy parancsolatnak a tartalma. Tartalma az, hogy minden nép tanítvánnyá legyen. Hogyan lehet valaki tanítvány? Megkeresztelkedés és tanítás által. Ez a két feltétel tulajdonképpen egyet jelent. Azt jelenti, hogy tanítvány az, aki a Krisztusban és a Krisztusból él. Ha keressük a képet a tanítvány fogalmának a kiábrázolására, a szőlőtőke lesz a legalkalmasabb. A tanítvány úgy viszonylik a Krisztushoz, mint a szőlőtőkéhez a venyige: belőle nőtt, belőle él, neki hozza a gyümölcsöt. Tulajdonképpen Krisztusnak a virágzása és a gyümölcsözése ez a tanítvánnyá létele. Most hirtelen végig gondolok minden mártírvéren, s úgy tetszik nekem, mintha egy óriási bíboros szőlőfürtöt látnék. Minden csöpp vér egy-egy szőlőszem a láthatatlan tőkén. Krisztusnak bíbortermése minden tisztán elhullatott áldozati vér ezen a földön. Gondolok minden résztvevő könnyre, amelyet hűség, szépség, áldozat és látás fakaszt. Arra a millió és millió könnyel járó érzésre, amelyben a jóság, szentség, alázatosság és reménység a földön kivirul. Olyan ez, mint egy óriási szőlőfürt, amelyet a titokzatos szőlőtőke: Krisztus termett. Gondolok arra a sok hitvallásra, imádságra, a lelki életnek ezer megrendülésére, amelyet az ő nevében hívő emberek éreztek át a földön, több mint kétezer esztendő óta. Úgy tetszik, mintha milliónyi levél rezdülne meg és intene felém egy titokzatos szőlőtőkéről, aki a Krisztus. Művészetben, társadalmi életben, irodalomban és tudományban, a gondolkozó és a cselekvő ember apró és nagy alkotásaiban mindenütt találom valami mámorosító írást valami finom illatot, átmelegítő erőt: bor ez, amely egy titokzatos szőlőtőkén termett, és ez a szőlőtőke a Krisztus. Kereszttség, tanítás, gyakorlat, ez a három lépés, amelyből áll a keresztyén életnek nagy lüktetése, és e hármas lüktetésben lesz teljessé a keresztyén élet. Mit ér a kereszttség tanítás és gyakorlat nélkül? Nem elég a tanítás a másik kettő nélkül, és nem lehet gyakorlat kereszttség és tanítás nélkül.

III.

Nézzük harmadszor ennek a missziói parancsnak a terjedelmét. „Tegyetek tanítványokká minden népeket.” Nem azt mondja, hogy mindenkit, minden egyes egyént, hanem azt mondja: minden népet, vagyis az egyént a maga közösségében, a maga történelmében. Nem elég minden magyar embert keresztyénné tenni, keresztyénné kell tenni a népet, a nemzetet, politikáját, gazdasági életét, egész művelődését. Tegyetek tanítványokká minden népeket. A keresztyénség sem időben, sem térben korlátozva nincs. Rendkívüli feszítőerő van ebben az Igében: nem nyugszik addig, amíg nem lett mindenki a Krisztusé. Hogyan élvezheted te keresztyénséged áldásait, ha tudod, hogy ezekről az örömökről hírt sem hallott még millió és millió ember? Hogy lehet, hogy az európai és amerikai keresztyénség nyugodtan igazgassa a maga egyházi életét, amikor Kínában, Indiában, Afrikában sok száz millió ember, beláthatatlan népek és ágazatok, óriási történelmi és történelem előtti kultúrák még

nem ismerik Krisztust és nem hódoltak meg az ő királyságának? Krisztus az egyedüli, aki minden embernek egyaránt közügye, éppen olyan orvosa Kínának, mint Indiának, éppen úgy megváltója a polinéziaiaknak, mint a közép-afrikaiaknak. Krisztusnak joga van minden lélekhez, és minden léleknek joga van Krisztushoz. Nos, e nagy missziói parancs azt mondja, hogy akinek joga van Krisztushoz, annak legyen alkalma is e jogot érvényesíteni. Az alkalom pedig én és te vagyunk; nekünk éppen ez a missziói parancs adja azt a csodálatos kiváltságot, azt a nagy szolgálatot, hogy Krisztust közvetítsük az ő népeivel, örökségével. Ezt pedig csak bizonyágtétellel lehet. Elmenvén: jaj annak, aki nem megy el, jaj annak, aki nem indul meg, aki nem tesz egy mozdulatot arra, hogy Krisztus találkozzék azokkal, akik az övéi.

A misszió az emberiségnek legnagyobb vállalkozása. Eddigelé a legnagyobbvalóbb nevelői munka, mely e földön végbemegy. Hozzá képest a világháború vagy a keresztes hadjáratok jelentéktelen epizód. Kétezer esztendő s frontharc ez a misszió Pál apostoltól Livingstone-ig, s abba a vonalba éppúgy beletartozik Szent Bonifácus, mint az a kis misszionárius, aki most nyerte küldetését.

IV

Ehhez a parancsolathoz egy nagy ígéret van fűzve. „Íme, én tiveletek vagyok minden napon a világ végezetéig.” Krisztus királyságát az jellemzi, hogy ő minden napon velünk van. Az tartozik bele a Krisztus királyságába, arra nézve lett valósággá Isten országa, aki a Krisztus szemei elé kerül, aki a Krisztussal jár, benne lakik, vele él, uralkodásában, küzdelmeiben, világmegszentelő munkájában részt vesz. Krisztus mindig vele van a világ minden lakójával, mint bíró vagy mint megváltó, aki érettünk eleget tett, de nagy különbség, hogy valaki tudja ezt, vagy pedig nem tudja. Csak az tudja, aki Krisztushoz tért, benne felfedezte az ő megváltóját, és neki, mint Urának, átadta az ő életét. Azzal Krisztus mindig vele van.

Akivel pedig Krisztus vele van, az elmegy. Megmozdul, lépéseket tesz, tevékenységet és erőfeszítést fejt ki arra nézve, hogy szolgálja Krisztust, az ő királyát. Ez az elmenetel lehet alázatos hálaáldozat, melyet bemutatunk Istennek azért, hogy eljutott hozzánk; de ez az elmenetel lehet a legnagyobb könyörgés és keresés, amelyen mind több kegyelmet nyerünk, több kérdésre találunk feleletet és mind több titkot látunk megoldódni. Elmenni nem csak úgy lehet, hogy valaki életpályájául a misszionáriusi hivatást választja, erre éveken át elkészül, és ha minden jól van, akkor egyszer megjelenik a pogányok között. Sokan nem mehetünk el testben, de azt a döntő, segítő mozdulatot megtehetjük és meg is kell tennünk, amire az Ige utal: munkába kell állni a nagy fronton; terhet kell vállalni a Krisztus hódító királyságáért. Meg kell tennünk azt, hogy a missziót a magunk ügyének tartjuk, beleálljunk az emberiség legnagyobb vállalkozásába, fogadjuk el a célkitűzését és álljunk oda a szolgálatába. Álljunk bele azzal, hogy imádkozunk az ügyért, áldozatot hozunk a missziói célra, érdeklődünk az ügy iránt, és ne nyugodjunk addig, amíg a mi munkánk is közvetlen kapcsolatba nem kerül ezzel a nagy üggyel. „Elmenvén” ehhez meg kell indulni; hátha ez a nap volt reád nézve az indulás napja?

Ha vele vagy, vele mész.

(Missziói vasárnap, 1930)

Vasárnapi prédikációk

Adorjáni Zoltán

Nikodémus

Alapige: János 3,1-5

Bibliaolvasás: 1Királyok 18,36-46

1. Ki ez a Nikodémus, akit a János evangéliuma háromszor említ? Itt a Jézushoz való titkos menetelben, azután a főpapi tanáccsal kapcsolatosan, végül pedig Jézus halálával összefüggésben, mint aki a maga gazdagságához és rangjához illő végtiszteséget és temetést biztosít Jézusnak. Noha ennyi mindent tudunk róla, személyét mégis rejtély fedi.

János evangélista úgy ír róla, mint aki közismert, és aki akkor tényleg az is volt. Számunkra azonban titokzatos marad. Akkor is, ha a Biblián kívüli említéseket hozzácsatoljuk az evangéliumi történetekhez. Mert ilyenek is szólnak róla, noha egészen más megvilágításban. Ugyanis az evangélium azt mutatja, hogy a legelőkelőbb farizeusok és a főpapi tanács tagjai között is voltak tanítványai Jézusnak. A farizeus rabbiktól fennmaradt emlékekből viszont a szegyenérzet érződik ki, ugyanis ők botránynak és szegyenfoltnak minősítik Nikodémust és ezért valósággal elködösztik személyét, nehogy valaki arra következtessen, hogy a többi farizeus hite és váradalma ugyanaz volna, mint a Nikodémusé.

Mindazonáltal nyilvánvaló, hogy Nikodémus valóban nagyon gazdag és híres, jószívűségéért pedig igen népszerű főember volt. Egy aszály alkalmával a szomjazó köznépnek vizet vásárolt a rómaiak tartalékából. A vásár feltétele az volt, hogy a vizet rövid időn belül vissza kell szolgáltatnia. Az írott hagyomány azt tartja, hogy Nikodémus esőért imádkozott és Isten meghallgatta kérését. Így tudta visszaszolgáltatni a rómaiaknak a korábban vásárolt vizet. Később, a zsidó háború alatt, amikor a lázadók vezérei felégették Jeruzsálem gabonakészletét, hogy ezáltal még elkeseredettebb küzdelemre kényszerítsék a lakosságot, Nikodémus megnyitotta a saját éléstárait és ingyen osztogatott gabonát az éhezőknek.

Ilyen ismeretek mellett is rejtély marad Nikodémus személye. Egy azonban bizonyos: amikor Jézushoz megy a maga kérdésével, jóllehet tulajdonképpen nem is kérdez semmit sem Jézustól, hanem sokkal inkább hitvallást tesz, akkor Jézus teljesen beelát a Nikodémus szívébe, és azonnal azt mondja neki, amire a leginkább szüksége van. Jézus tökéletesen ismeri őt.

Így ismer bennünket is Jézus. Nem hírből, mások által. Nem is úgy, ahogy mi szeretnénk némelykor bemutatkozni előtte. Jézus úgy ismer minket, mint az övéit. Jobban, mint ahogy a szülő ismeri gyermekét. Azt is látja bennünk, amit más nem vesz észre, és amit másnak nem mondunk el, mert ő belülről, szív szerint ismer bennünket.

2. Nikodémus nagyon távol áll tőlünk az időben. De távol áll tőlünk gazdagsága és tekintélye miatt, sőt nyilván az ajándékozásban sem tudjuk utolérni őt. Hogy lehet akkor számunkra mégis aktuális Nikodémus személye és története? Mire taníthat bennünket?

Itt mind olyanok vagyunk jelen az istentiszteleten, akik vonzódnak Jézushoz. Mindnyájunkat érdekel Jézus személyének és váltásának titka. Az Írásból és hitbéli tapasztalatainkból is ismerjük már Jézust. Akik itt vagyunk, egymást is ismerjük és magunkat Krisztus tanítványainak valljuk. Ezt azonban nem kell titokban tartanunk, mind hajdan Nikodémusnak. Ide jöve, nyíltan vállaltuk a hozzá való tartozást, és nem rejtegetjük keresztyén voltunkat.

Mégis: egy-egy este, amikor olyan napot zársz, amelyen valami jól sikerült, elismerésben részesültél és Istenhez imádkozol, üresnek, kicsinek és erőtlennek érzed magad. Egész kicsinek, egészen szegénynek és jelentéktelennek... Mindannak ellenére,

hogy mint „írastudó”, ismered az Írást, hogy elismerten bibliás és imádkozó lelkületű tanítványa vagy Krisztusnak. Mindannak ellenére, hogy naponként ténylegesen próbáltál tenni is valamit Isten nevében. Ilyenkor tudsz igazán őszinte lenni Isten előtt. Leginkább ilyenkor tudod levetni magadról a farizeusi mezt, amelyet gyakran nem is készakarva veszel magadra, hanem sokkal inkább a környezeted kényszeríti rád. Ilyenkor tudsz igazán őszinte lenni magadhoz is. Mert nem vakít el az, amit mások tartanak rólad. Nem kell rangodnak, ilyen vagy olyan státusodnak megfelelően viselkedned az emberek előtt. Nem könnyű kivetkőzni azokból a sokasokból és szerepekből, amelyeket a környezetünk, az illem, a társaság, a hangulat és még annyi minden kényszerít reánk. Csak amikor magányosan imádkozunk és csak egyedül állunk Krisztus előtt, akkor tudunk igazán magunk lenni, minden olyan szokás, félelem és sallang nélkül, amelyet akarva-akaratlan napközben magunkra öltünk.

Nikodémus találkozott egy éjjel Jézussal. Most még éjjel. Aztán már napvilág is kiállt érette a főpapi tanácsban. Majd pedig nyíltan, most már semmivel sem törődve vállalja a Jézus temetését.

Jézus elvezet oda, hogy egyre tisztábban, minden emberi kívánalmat és kívánságot félretéve, minden mezt levetve tudjuk vállalni a vele való kapcsolatunkat, úgy, ahogyan azt Jézus várja tőlünk. Hogy egyre inkább meglátszódjék rajtunk, hogy mi Krisztushoz tartozunk és alkalmazkodunk. Megtanít arra, hogy ne akarjunk sem többnek, sem pedig kevesebbnek tűnni annál, mint amilyenek ő lát minket, s mint amilyené ő tesz bennünket.

3. Hogyan álljunk Krisztus előtt, amikor csak magunk vagyunk előtte?

Nikodémus így szól: Mester, tudjuk...

Egyedül megy Jézushoz és egyedül áll előtte. Mégis többes számban beszél, nemcsak a maga, hanem a más nevében is. Jól ismeri írastudó farizeustársait. Megátalkodottságuk sem ismeretlen előtte. Tudja, hogy eddig mi lakott bennünk, milyen személyes érdekek hajítják őket, és hogy mire lesznek képesek Jézussal szemben. Mégis az ő nevükben is beszél. Nem tagadja meg társait, hanem úgy vállalja, mint amilyeneknek ismeri őket. Az ő nevükben is érdeklődik, mert rájuk is gondol, amikor többet akar megtudni Jézus titkából.

Nikodémus jóhiszemű ember. Pontosabban: nem reménytelen embertársaira nézve. Eleve úgy akar Krisztus titkának birtokába jutni, hogy ezt a titkot közjóként majd mással is megossza. Tudja, hogy mindaz, amit Krisztustól lehet nyerni, arra való, hogy mással is megossza. Érti azt, hogy Krisztus ügye nem csak személyes kérdés, nem csak rá és Krisztusra tartozik, hanem egy népre, sőt az egész világra.

Amikor Krisztus előtt állok egymagamban és vele beszélek, amikor elébe viszem kérdéseimet, hogyan viszonyulok egyidejűleg a többi embertársaimhoz? Megfeledekzem róluk? Vagy éppen örülök, hogy megszabadultam kényelmetlen és sokszor kellemetlen jelenlétüktől? Annak örülök-e, hogy Jézus egyedül csak velem foglalkozik és így egészen kisajátíthatom magamnak őt, és teljesen elfeledkezem arról, hogy nekem testvéreim vannak, bármilyenek legyenek is azok? Vagy imádságomból, bűnbánatomból, őszinteségemből erényt kovácsolok mások ellenében? Vagy úgy állok meg előtte, mint akinek nincs reménysége másokkal kapcsolatban? Esetleg engedem, hogy a felebarátaim részéről eddig tapasztalt negatívumok befolyásolják imádságomat?

— Uram, adj választ, de csak nekem! — így imádkozom-e?

Vagy pedig arra kérem, hogy úgy adjon választ, hogy ezáltal másoknak is biznyságot tudjak tenni?

Ne az emberek között nyert negatív tapasztalatainkra építve imádkozunk, hanem Isten hatalmára tekintve, akinek semmi sem lehetetlen. Reménykedjünk másokra nézve is!

4. Nikodémus kérdése egyben hitvallás is volt: tudjuk, hogy Isten van veled. Ez a bizonyágtétel nagyon hasonlít a Péter hitvallásához: Te vagy az élő Isten Fia! Jézus éppen így válaszol a hitvallásra, akárcsak a Cézárea Filippi felé vezető úton. De nem azt válaszolja: Igen, én vagyok a Messiás. Mert ez csak üres szó volna.

Jézus tudja, hogy nekünk minden hitvallás, minden bizonyágtétel, minden imádság és kérés után szükségünk van arra, hogy Urunk ne csak válaszával, hanem cselekedeteivel is erősítsen bennünket.

Amikor egy nap az ő nevében telt el és mégis bizonytalannak, erőtelennek, szegénynek és üresnek érzed magad, amikor egészen egyedül állsz előtte imádságodban, akkor ő maga siet erősebb bizonyosság felől biztosítani téged. A maga munkáját ígéri neked. Azt, ami nem csak szó lesz, hanem benned beteljesülő valóság és élő tapasztalás.

Újjá kell születni! Ezt Jézus kategorikusan mondja. Ha ez nem történik meg, akkor nem láthatod meg Isten országának valóságait. De szavaiban ott van az általa nyújtott lehetőség is: a belső bizonyosságot én adom. Te jöttél, te kerestél meg, és meg is akarsz újulni, de a Lélek nélkül minden törekvésed hiábavaló.

Újjászületés víz és Lélek által. Mindkettő olyan valami, ami független tőlünk, és amit befolyásolni nem tudunk. Az eső csak akkor hull, ha Isten akarja. A szél és a Lélek szele sem indul emberi erőfeszítésre. (Mi magunk körül csak olyan szelet csaphatunk, amiből vihar fakad.)

Hogyan lehet akkor újjászületni? Hogyan kapjuk a megerősítő bizonyosságot?

Illés imádkozott, és Isten esőt adott a többéves aszály után. Nikodémus is imádkozott egykor, és esőt adott neki is az Úr.

Nikodémus Jézushoz ment, és hitvallása később erős és bátor cselekvéssé lett.

Mi kérdezzük, hitet vallunk, sokszor még a hitvallásunkban is csak tapogatózunk. Hitünk megvallása is az ő támogatására szorul, mint a beteg gyermek édesapjéé: Hiszek, Uram, de légy segítségére az én hitetlenségemnek!

Milyen nagy áldás, hogy Krisztus nemcsak válaszol, hanem egyben Lelket is ad: megújít és meglátatja velünk országa valóságait, hogy az ő országáért bátran cselekedjünk minden napon, a világ végezetéig. Ámen.

Csiha Kálmán

Az út keresztje és csodái

Alapige: 1Mózes 21,14–19

Bibliolvasás: Galata 3,6–18

Hágár neve magyarul vándort jelent. Ábrahám elbocsátja őt a pusztába, és ezzel Hágár életének legszomorúbb és egyben legcsodálatosabb vándorútja kezdődik el.

Mi is mindannyian vándorok vagyunk. Vándorolunk az ifjúságból az öregségbe, az egészségből a betegségbe, az örömből a bánatba, a földi életből az örök élet felé. Hágárok vagyunk. Ábrahám otthonába nem lehet visszatérni, útra készlet bennünket az idő, és nekünk az élet sokszor szép, de sokszor nehéz útjait végig kell járnunk.

Isten útravalót csomagoltatott Hágárnak Ábrahámmal: kenyeret és egy tömlő vizet. Isten tudta, hogy útravaló nélkül nem lehet megjárni a pusztát. Isten útravalót csomagoltatott nekünk is. Ilyen útravaló volt az első imádság, amit tanultunk, ilyen kenyér az úrvacsora kenyere, ilyen víz az evangélium drága forrásvíze, ilyen útravalóval való ellátás minden istentisztelet.

Akarsz-e erőt kapni az útra? Fogadd el Isten útravalóját! Töltsd tele szíved az ő Igéjével, vedd magadhoz az ő kenyerét, tanulj meg az ő szeretetét, és köszönd meg neki mindazokat, akiken át útravalót csomagoltatott neked. Közben gondolj arra, hogy rajtad keresztül is útravalót akar Isten másoknak adni.

Amíg tartott az útravalóból, addig Hágár tudta vinni magával a gyermekét. Ha elfáradt, leült, evett a kenyérből, ivott és inni adott a gyermeknek, azután megerősödve ment tovább. Ma is, akinek szíve tömlőjében ott van az első imádság, a sok régi ének és Isten megváltást ajándékozó üzenete, akinek van útravalója, az meg tud pihenni, az tud erőt nyerni és tud menni tovább. Annak minden istentisztelet ilyen erőt adó pihenés és táplálkozás.

A baj akkor kezdődik, amikor a tömlőből elfogy a víz, amikor a szívből elfogy a hit és a szeretet. Mikor megürül a szív, akkor egyszerre gyűlöletesen nehéz lesz a teher. Akkor Hágár leteszi a gyermekét egy bokor alá és otthagyja. Mikor kiürül a szív, mint a Hágár tömlője, akkor nem tudod hordozni a másikat. Akkor elhordozhatatlanul nehéz lesz az öreg szülők terhe, az élettárs gondja, a gyermeknevelés küzdelme, a mások megsegítése. Akkor letesszük a terhet és elhagyjuk egymást. Akkor elborítják fejünket a gondok. Templomba járó emberek megdöbbenően tudnak káromkodni, házastársak életre szóló sebeket ütnek egymás szívére, szülők születésük előtt megölik gyermeküket, gyermekek elhagyják öreg édesanyjukat, és azt mondják, hogy ezt azért teszik, mert nehéz az élet. Pedig nem az élet nehéz, hanem a szívünk üres.

Amíg önmagad igazolod, nézz vissza az útra: vajon nem hagytál-e el te is valakit az úton, az életút bokrai alatt?

Hágár nyíllövésnyi távolságra ül gyermekétől. Egyetlen vágya az, hogy ne lássa, amikor a gyermek meghal. A nyíllövésnyi távolság nem szerez vigasztalást neki: „főlemelé szavát és sírá” — mondja az Ige.

Hányan ülnék ma is így „nyíllövésnyi távolságra” egymástól. Egy otthonban, egy asztal mellett, és mégis lélekben nyíllövésnyi távolságra egymástól. A lélek földjén nagyobb távolságok lehetnek, mint a térben. De egymástól nyíllövésnyi távolságban nem terem öröm. Ott csak a Hágár sírása hallszik. Nem megoldás az, hogy becsukom a szemem, hogy ne lássam a mások szenvedését, a mások fájdalmát, és elmenekülök előlük. A szeretetlenség és önzés nyíllövésnyi távolsága nem megoldás.

Jézus azért jött, hogy megoldást hozzon, hogy megszüntesse ezeket a távolságokat. A menny és a föld, a bűn és a kegyelem távolsága volt ez a nyíllövésnyi út, de ő ezt is bejárta értünk, hogy megszűnjenek köztünk a távolságok, hogy benne és általa mindnyáján egyikek legyünk.

Eddig ezt a történetet úgy is nézhettük, mintha szereplője csak Hágár és a gyermek lenne. Most egyszerre észre kell vennünk azt, hogy valaki más is részt vesz benne: Isten az, aki meghallja az elhagyott sírását.

A mi életünk történetét is sokszor úgy néztük, hogy csak mi vagy csak a körülöttnk lévő emberek vesznek részt benne. Milyen jó rájönni életünk legnagyobb vigasztalására, hogy nincs olyan könnyünk, amit Isten ne látna, és nincs olyan sóhajunk, amit ne hallana, mert mi mind testestől, mind lelkestől, életünkben-halálunkban egyaránt az övé vagyunk (HK 1). Maradhatsz egészen egyedül, de elhagyatva sohasem maradsz. Isten veled van. Emberek otthagynak a részvétlenség bokrában, lemondhatnak rólad, félredobhatnak mint számukra hasznavehetetlen terhet, de Istennek olyan drága vagy, hogy elküldte utánad is egyszülött Fiát. Isten meghallotta a gyermek sírását. Isten meghallgatja a te imádságodat is.

De gondoldj arra, hogy vajon nem sír-e utánad is egy lélek, akinek sírását Isten már régen hallja, de akit te nem akarsz meghallani?

A lemondó, a félrevonuló, a teher elől menekülni akaró Hágárnak kiált Isten angyala: „Mi lelt téged, Hágár?” Talán neked is ezt kiáltja: Mi lelt téged, Hágár? Elfelejtetted a régi imádságodat? Nem zeng már szívedben az ének: „Tebenned bíztunk eleitől fogva”? Mi lelt téged, ember?! Nem látod, hányszor könnyes annak a szeme, akiről megesküdtél nekem, hogy szeretni fogod mindhalálig? Mi lelt téged, Hágár?! Feladatot bíztam rád, életeket adtam melléd, odaállítottalak családot, egyházad szolgálatába, feladatot bíztam rád az emberek között, elindítottalak, hogy ajándék, segítség légy mások számára, hogy a békesség, hit és szeretet vizével tápláld azokat, akikért felelni fogsz egyszer színed előtt. Megüresedett a szíved? Félrevonultál? Önző lettél? Nincs már hited, nincs már reménységed? Nincs már erőd másokért is tenni valamit? Mi lelt téged, Hágár?! Összetört családod, hálátlan gyermekek, reményt vesztett passzív keresztyének felé kiált ma is Isten angyala: Mi lelt téged, Hágár? Ha nem is sorolod magad ezek közé, akkor is kiált feléd. Keresd meg magadban, a múltadban s a jelenedben annak az okát, hogy miért kiált Isten, s ha ma szívedig ér a kiáltása, felelj majd neki.

Azt várnánk, hogy Hágár felett ítéletet mond Isten. Ehelyett így szól: Ne félj! Isten az ítélet helyett a kegyelem szavával hajol le hozzánk is, hogy a szívünkbe kiáltsa: Ne félj! Ebben a két szóban benne van az egész evangélium. Ezt hirdették az angyalok az első karácsony éjszakáján, ezt mondta Jézus Jairusnak, amikor hírvül hozták, hogy gyermeke meghalt. Ezzel fogadták az angyalok húsvét reggelén a sírhoz siető asszonyokat. Ezt üzeni most neked is Isten: Ne félj! Lehet, éppen a betegség kopogott be hozzád, lehet, gond, aggodalom vesz körül, lehet, a bűneid szorongatnak. De ne félj! Abban a nyomorúságban, abban a fájdalomban, abban a bűnben, ahol éppen vagy, meghallotta Isten a szavadat. Ne félj! Mennyi erő és hatalom vigyáz reád! Ne félj, szeretlek téged! Ne félj, nem vagy egyedül! Visszhangos helyeken az elkialtott szavakat visszazengik a hegyek. Ez a történet is egy ilyen evangéliumi hegycsúcs, mely Isten ott és akkor kimondott szavát ma is visszhangozza neked: Ne félj!

„Kelj fel, vedd fel a gyermeket és viseld gondját” — mondja az Úr Hágárnak. Végezd el a rád bízott munkát — mondja nekünk. Kelj fel, mert nem jó helyen vagy. Isten világában nem elég ülni és siránkozni. Úgy sem, mint Hágár, úgy sem, mint mások botránkozó, úgy sem, mint mindig csak bűneid felett siránkozó. Mikor Isten szól, akkor fel kell kelni. A megtérés lelkesen átvonuló megtisztító vihar, szívedet megújító bánat. De felkelésre, új indulásra, új feladat vállalására készítő erő és parancs is. Aki meghallja Isten szavát, az felkel és fel meri venni a terheket. „Aki énutánam akar jönni, tagadja meg magát, vegye fel az ő keresztjét, és kövessen engem” — mondja Krisztus.

Isten a Hágárnak szóló parancsához egy ígéretet is fűz: „Vedd fel a gyermekedet és viseld gondját, mert nagy néppé teszem őt.” Ez az Ige így hangzik ma felénk: Merj elindulni a szolgálat felé, merj bízni abban, hogy megsegítlek, s a legyőzhetetlen akadályokkal szemben merd egészen rám bízni magad! Vajon nem hiányzik-e ez a bizalom az életedből?

Hágárnak megnyitja Isten a szemét, és meglátja a közelében levő forrást. A forrás addig is ott volt, de ő a szomjan halás félelmében nem látta csak a homoksvatagot. Azt hitte, hogy mindent lát, és íme, vak volt. A legfontosabbat, az életadó forrást nem látta, s miközben maga és gyermeke szinte szomjan halt, ott zokogott pár méterre az élet forrása mellett. Mintha bennünket templomjáró embereket írta le ez a történet. Hányan vannak, akiknek haldoklik a lelkük, akiknek úgy kellene valami nagy erő, ami felrázza, feltöltse őket, akiknek úgy kellene az életükbe a hit, a békeség, az erő, a bizalom, a szeretet, de akik ott ülnek a templomban vasárnapról vasárnapra üres tömlővel, könnyes szemmel, az élet forrása mellett, egymástól nyíllövésnyi távolságra. Pedig az Igében kiürült szívek, száradó életek számára csodálatos forrás fakad. Az Úr Jézus értünk ütött sebeiből, Isten szeretetéből csodálatos forrás fakad, árad végtelenül és buzog gyógyítóan. Az Úr Jézus az életét adta, hogy felfakadjon számunkra ez a gyógyító forrás. És mi erőtlenség mellett, a magunk gondjain kesergünk, és nem vesszük észre az élet forrását. Imádkozunk, hogy nyissa meg Isten a szemünket és a szívünket, mert ha egyszer észrevesszük ezt a forrást, amit Isten adott, akkor megváltozik az életünk. Siránkozó keresztyénekből, panaszkodó, zúgolódó emberekből Isten bizakodó, másokat is építő gyermekeivé válunk itt a földön.

Milyen boldog lehetett Hágár, amikor meglátta a forrást, amikor odament, megtöltötte a tömlőt vízzel és inni adott a gyermeknek. Egyszerre vége lett a könnynek, a fájdalomnak. Ennek a boldogságnak négy lépcsője van: meglátni a forrást, odamenni, megtölteni a tömlőt és inni adni a gyermeknek.

Ez a boldogság a tied is lehet. Jézusban megláthatod azt a forrást, amiről ő maga mondta: „Ha valaki ebből a vízből iszik, soha többé meg nem szomjazik.” De nem elég csak látni, oda is kell menni hozzá. Ez az odamenés, ez az út, a kezdednek a Bibliáig erős mozdulata, a lakásodtól a templomig vezető út, de ez az út ott van a szíved mélyén is. Ott kell megjárnod először ezt az utat a lélek távolságaiban: a közönytől a hitig, a büntől a bűnbánatig, az önzéstől a szeretetig, a gögtől az alázatig, magadtól Istenig. Nehéz út. Nem sokan mennek végig rajta. Sokan visszafordulnak. És mégis:

könnyű út. A legcsodálatosabb és legszebb út, mert ha elindulsz ezen a forráshoz vezető úton, akkor maga Isten segít neked. Ennek az útnak az első ajándéka az, hogy miként a Hágár tömlőjét meg lehetett tölteni vízzel, úgy meg lehet tölteni az emberi szívet is a Jézus szeretetével, Isten közelségének erejével, bocsánatával és békességével. A második ajándék az, hogy ez a víz nem marad csak az enyém. Hágár inni adott a gyermeknek. Én is itathatok, erősíthetek, gyógyíthatok, megmenthetek másokat. Van honnan adjak, s ha a szívem már-már ürülne, akkor újraméríthetem.

Te adtál-e már inni a gyermeknek? A magad gyermekének, a benned szomjazó Isten gyermekének? Adtál-e már inni másoknak, munkatársaidnak, szomszédaidnak? Öreg, száradó életeknek vittél-e Isten szeretetvizéből? Boldogságod akkor lesz teljes, ha másoknak is inni adsz s életed nyomán mindenütt gyógyító szeretet, segítség és béke árad. Ámen.

Csiha Kálmán

Ábrahám halála

Alapige: 1Mózes 25,5-11

Bibliaolvasás: Jelenések 20,11-21,8

Az Ige ma arról szól, hogy Ábrahám halála előtt mindent átadott a fiának, Izsáknak. Neki csak egyetlen dolog maradt: a lelke és a felelősség, amivel majd be fog számolni Isten előtt.

Nekünk is meg kell szoknunk azt a gondolatot, hogy egyszer majd mindent át kell adnunk itt a földön és egyszer nekünk sem fog maradni semmi más, csak a lelkünk és a felelősség, amivel megállunk Isten előtt.

De átadni csak az tud valamit, akinek van valamije!

Ábrahámnak nem csak anyagi javai voltak, hanem Ábrahámé volt az az ígélet, hogy az övéi közül fog majd megszületni a Megváltó. Övé volt az ígélet: „Benned és a te magodban áldatnak meg a föld minden nemzetségei.” Ábrahámnak volt mit átadnia! Nem csak aranyat, ezüstöt, ékszereket, tevéket, nem csak a vagyont. Ábrahám átadhatta ezt a hitet, és átadhatta, áttehetette gyermeke kezét az Úr Isten kezébe, és átadhatta azt a nagy élettapasztalatot, hogy vele volt Isten és szüntelen vezette őt, és átadhatta azt az erős bizodalmat is, hogy gyermekével ugyanúgy együtt lesz Isten és vezetni fogja őt!

Ma arról kérdez meg bennünket Isten, hogy vajon nekünk van-e mit átadnunk. Vajon tőlünk mit örökölnek majd a gyermekeink, amikor elmegyünk a földről? Csak anyagi javakat, vagy a lélek melegségét is? Örökli-e majd a gyermekem az Úr Isten ölelő két karját, mellyel bennünket is átölelt? Örökli-e majd azt a reménységet, hogy élete legmélyebb pillanataiban is meg fogja őt tartani az Úr?

Vajon van-e nekünk mit átadnunk? És vajon valóban át tudjuk-e adni a gyermekeinknek azt?

Az átadás nem akkor kezdődik, amikor öregek leszünk, az átadás akkor kezdődik, amikor a gyermek még beszélni sem tud, de már észreveszi, hogy milyen az arckifejezésünk. Az átadás akkor kezdődik, amikor a gyermek még nem tud elmondani egy önálló mondatot sem, de már felismeri az összekulcsolt kézzel elmondott „ámen” szót. Az átadás nem akkor kezdődik, amikor diplomát vagy oklevelet szerez, hanem akkor, amikor hat- vagy hétéves koráig ellesi az arcodról a szeretet vagy a gyűlölet vonásait. Az átadás akkor kezdődik, amikor észre sem veszed, hogy beszélsz a szomszédodról és hogyan beszélsz Istenről és hogyan beszélsz a saját lelkedről, de ő már mindezt meghallgatja.

Egész életünkben átadunk! Bele kell borzadnunk az Igébe, mert az Igében arról van szó, hogy Ábrahám mindent átadott. És arra kell gondolnunk, hogy mi is mindent átadunk.

Mennyi mindennel fertőzzük meg gyermekeink lelkét, mennyi mindennel fertőzzük meg az embertársaink lelkét! Mindent átadunk: a vibráló idegességet, a kemény, egymás szívébe vágó szavakat, mindent átadunk, hitet és hitetlenséget, kételkedést és bizonyosságot, gyűlöletet és szeretetet. Mindent átadunk! Olyan jó lenne csak a szívünk szép felét adni át. Olyan jó lenne csak az ünnepnapokat adni át. Olyan jó lenne csak a mosolygást és szeretetet adni át, de mi mindent átadunk!

Mennyi teher lesz gyermekeink lelkében, akik vissza fognak majd emlékezni veszekedő pillanatainkra, amikor édesanya és édesapa villámló szemekkel nézett egymásra.

Mindent átadunk. Azért csalódnak bennünk gyermekeink, mert belefródik lelkükbe az a kép, hogy szüleik sem talpig becsületesek, mert ők sem mondanak mindig igazat.

Milyen fájó dolog, hogy mindent át kell adnunk. És éppen azért, mert mindent át kell adnunk, nem lehet két részre választani az életünket. Azért kell sokat imádkoznunk és azért kell önmagunkon uralkodnunk, azért kell szívünket odaadnunk a Krisztus kezébe, hogy szívünknek az a másik fele is olyan legyen, hogy nyugodtan át tudjuk adni azt a gyermekeinknek, hogy ne legyen az számunkra fekete és kínos örökség.

Ábrahám mindent átadott. És úgy akarta, hogy az élete is el legyen rendezve. Az ágyasok fiainak pedig ajándékokat adott, és még életében elküldte őket a keleti földre, messzi tartományokba, hogy ne legyenek együtt Izsákkal, nehogy később baj származék az együttlétükből.

Tudjuk, hogy az akkori kor szokása szerint egy embernek nem csak egy felesége volt, hanem ágyasai is voltak. Ezeknek az ágyasoknak nem volt kötelező ajándékokat adni. Ábrahám igyekezett ezt is megfelelően elrendezni.

Ebben a felolvasott bibliai szakaszban benne van az öreg Ábrahámnak az az igyekezete, hogy elrendezze az életét, hogy ne maradjon a nyomában semmi rendezetlen dolog, hogy Izsáknak mindent, anyagi és lelki javakat egyaránt átadjon, hogy úgy intézze el az ágyasok gyermekeit is, hogy utána teljes békesség legyen, hogy senki se panaszkodhassék rá.

Kolozsváron a Házsongárdi temetőben a költő Dsida Jenőnek a kriptájára ez a pár sor van felírva: „Megtettem mindent, amit megtehettem, kinek tartoztam, mindent megfizettem. Elengedem mindenki tartozását, felejtse el arcom hulló, földi mását.”

Milyen szép lenne úgy elmenni az életből, hogy mindent megtettem, amit megtehettem, kinek tartoztam, mindent megfizettem és elengedem mindenkinek a tartozását.

Ábrahám szívében is ez a vágy élt. Ez a vágy kell hogy legyen a mi szívünkben is. Ámbár igaz marad, hogy sohasem lehet egészen így, hogy azért Dsida Jenőnek is maradt valami tartozása. Mert nincs olyan emberi élet, mely után ne maradna tartozás, mert nincs olyan ember, aki mindenkinek mindent megfizetett volna. Egyvalaki van csak, aki megfizetett mindannyiunkért, és akinek nincs senkivel szemben sem tartozása. Ez a mi Urunk Jézus Krisztus. De ha mi is az ő nyomába lépünk, akkor nekünk is ott kell hogy égjen szívünkben a vágy, hogy minden estét úgy tudjunk lezárni, hogy megtettem mindent, amit megtehettem, hogy megtettem mindent a szeretetért, a békéért, a hitért, a hűségért, az Isten dicsőségéért. Élnie kell szívünkben annak a vágynak, hogy én is megfizessek mindenkinek, amivel tartozom, hogy én is engedjem el mindenkinek a tartozását, hogy én is hocsássak meg minden sértést és minden bántást, hogy én is engedjek el minden tartozást, miként Krisztus is elengedte nekem minden tartozásomat.

Jó, hogyha az ember kora ifjúságától kezdődően igyekszik mindent elrendezni és mindent elengedni. Jó lezárni minden estét, mert nem tudod, hogy másnap reggel lesz-e még számodra virradat.

Aztán azt olvassuk Ábrahámról, hogy százhetvenöt éves korában meghalt, „jó vén-ségben, öregen, betelve az étellel, és takarították az ő népéhez”

Ezekben a sorokban mennyei nyugalom van. Már az is maga a nyugalom, hogy szép, hosszú életet élt itt e földön. De ezekben a sorokban mégis valami nagyobb nyugalom, valami nagyobb békesség, valami nagyobb vigasztalás van, ami csak a sorok

végén csendül ki: „takarították az ő népéhez”. Itt azt érzi az ember, hogy nem csak a sírba, nem csak a Makpelá barlangjába takarították a teste, hanem túl a halálon van egy másik nép, ahol együtt vannak már azok, akik az örök életbe érkeztek. Ábrahám az ő népéhez takarították, oda, ahol már várta őt az édesanyja és az édesapja; oda, ahol már várták azok a drága régi lelkek, akiknek egykor el kellett engednie a kezét. Ábrahám hazatért. Istennek népe van itt a földön, a rohanásban, az idegességben, a békességben és az örömben. Istennek népe van a mindennapi életben itt a földön, az anyagvilágban, de Istennek népe van túl a földön, a mennyben; túl a halálon is. És amikor valaki meghal, akkor nem megsemmisül, akkor nem a nagy fekete semmibe megy, hanem takarítják az ő népéhez. Akkor hazamegy az ember. Akkor ölelő kezek várják és szerető szívek örülnek neki odaát.

Ábrahám azért takarították az ő népéhez, mert itt a földön is Isten népéhez tartozott, és ezért a mennyben is Isten népéhez került.

Jó valakihez tartozni! Még egy emberhez is jó tartozni, mennyivel jobb dolog akkor Istenhez tartozni, mind itt a földön, mind ott a mennyben!

Amikor eltemették Ábrahámot, mindkét gyermeke, az egykori két rivális gyermek, Izsák és Izmael ott volt az apa sírja mellett.

Izmael történetére bizonyára emlékszik a gyülekezet. Hágárnak volt a gyermeke, akit akkor szült Ábrahámnak, amikor még nem merték remélni, hogy gyermeke fog születni Sárától. Később Sára biztatására Ábrahám elűzte Hágárt.

Természet szerint Izmael és Izsák haragban kellett volna hogy legyenek egymással. A későbbi leszármazottaik, egyfelől az arab mohamedánok, másfelől pedig Izrael népe haragban is voltak és vannak egymással, de az Ábrahám sírja mellett, az édesapjuk sírja mellett megbékültek.

A sírok mellett össze kell békülni! Van egy sír, ami mellett igazán össze kell békülni. Ez a nagypénteki sír, Jézus Krisztus sírja. Van egy holttest, aki mellett igazán össze kell hogy béküljön Izsák és Izmael és mindenfajta nép. Ez a Jézus Krisztus teste ott a véres golgotai keresztfán! Akik megérik, hogy Jézus értük halt meg, azok mellette megbékülnek. Ott megszűnnek az ellentétek, ott nem lesz gazdag és szegény, ott nem lesz ilyen vagy olyan nép, ott nem lesz iskolázott vagy iskolázatlan ember, ott csak egy lesz: Isten gyermeke, és Isten gyermekei egymásnak testvérei.

Nekünk, akik templomba járunk, akik lélekben sokszor megállunk a Jézus Krisztus keresztje és sírja mellett, nekünk így kell megbékülnünk és így kell meglátnunk egymásban mindig a testvért.

Csak az a baj, hogy később Izmael és Izsák, valamint leszármazottjaik kihullatták életükből ezt a békességet. Elfelejtkeztek lassan Ábrahám sírjáról, elfelejtkeztek lassan a közös édesapjáról. Ezért jöttek aztán az életükben az ellentétek.

Nem szabad elfeledkezni a sírról, és nem szabad elfeledkezni a közös édesapjáról, a mennyi Édesatyjáról, Istenről! Nem szabad hogy elfelejtsük a szeretetet! A mi bajunk az, hogy amikor itt a templomban hallunk a szeretetről, akkor megrázkódik és megdöbben a szívünk, és elhatározzuk, hogy mindig szeretetben fogunk élni, de amikor hazamegyünk, jön egy kicsi idegesség, s már úgy lepereg a szívünkről a szeretet, mint a falra hányt borsó.

Ha hazamész, minden este és minden reggel így imádkozz az Úrhoz: „Istenem, taníts meg nem felejteni, taníts meg megőrizni azt a szeretetet, amit éreztem tenálad, taníts, hogy ne csak egy-egy ünnepi órában legyek keresztyén, hanem mindennap és mindenütt; taníts, hogy ne felejtselek el téged, édes Istenem!

Milyen más lett volna Izmael és Izsák későbbi élete és a leszármazottainak is a későbbi élete, ha mindig szerették volna egymást. És milyen más lenne a mi életünk is, ha mindig szeretni tudnánk egymást!

Miután eltemették Ábrahámot Sára mellé a Makpelá barlangjába, így szól az Ige: „Lőn Ábrahám halála után, megáldá Isten az ő fiát Izsákot, és Izsák lakozott a Lahai-Rói forrásánál.”

Az a megbízás és az az ígélet, amit Ábrahám hordozott az életében, Izsákra maradt. Évek, évtizedek teltével-múltával majd Józsefekre maradt, és aztán Mózesre maradt, a prófétákra, az apostolokra és a reformátorokra maradt, majd rád és rám maradt, mert az ígélet és a megbízás azért adatott az embervilágnak, hogy nemzedékről nemzedékre tudatában legyünk annak, hogy Isten szereti az emberek fiait, hogy akkor lesz áldás minden ember, ha az Úrra hallgat, ha megőrzi a hitet és megőrzi Isten áldását, ha azt nemzedékről nemzedékre továbbítja, ha minden ember megáll azon az őrhelyen, ahová Isten állította, ha minden ember elvégzi a szeretetnek azt a szolgálatát, amivel Isten megbízta. Ez volt az Izsák megbízása is, aki a Láhairói forrásánál lakozott, aminek a neve magyarul azt jelenti: „az engem látó él”! Kétféleképpen is lehet ezt érteni. Úgy is, hogy él az, aki lát engem, vagyis él Isten! És úgy is lehet érteni, hogy Isten azt mondja: aki lát engem, az él! Lehetsz hegyeken, tengereken túl, lehetsz örömben, bánatban, Isten él és szeret téged. És ha hiteddel, hűségeddel ránézel és meglátod őt, te is élni fogsz. Ez volt Izsák nagy öröksége. Ez a mi nagy örökségünk is. Ez lesz a nagy öröksége a mi gyermekeinknek is. Ámen.

Imre Lajos

A titok

Alapige: 5Mózes 29,29

Bibliavetítés: Jelenések 5,1-14

Ezeket a szavakat Mózes akkor mondja a népnek, mikor az Úr megújítja népével azt a szövetséget, amelyet még Ábráhámmal kötött. A hátuk mögött egy keserves, szenvedésekkel és nyomorúságokkal, bűnökkel és büntetéssel tele vándorút, negyvenöt év keserű vándorlása. De nem csak ez! Ha visszanéznek, láthatják az Úr megújuló kegyelmét, állandó vezetését, sokszor megtapasztalt bűnbocsánatát, amellyel eltűrte zúgolódásukat és pártütéseiket; láthatják kinyújtott kezét, hatalmas karját, amivel átvitte őket ellenségeik táborán, amivel mintegy sasszárnyakon hordozta őket, de nem azért, mintha minden népnél kiválóbbak lettek volna, hanem egyszerűen az Úr megindokolhatatlan, emberi értelemmel fel nem fogható kegyelméért, mivel örökkévaló szeretettel szerette és szereti őket.

Ez volt a hátuk mögött. Ha visszanézni akarnának, alig tudnák megmondani, hogy miképpen jutottak ideig. De ez a türelmetlen, ingatag, erőtlén nép mindenek ellenére most mégis itt áll az ígélet földjének határán. Szeme elé tárul atyáik tejjel-mézszel folyó földje.

És mentek előre. Előttük a bizonytalan, látszó jövő. A keserves vándorlás nélkülözései után újabb feladatok és újabb próbák: el kell foglalni a földet, amit nekik adott Isten. Ha összehasonlítják magukat azokkal a népekkel, amelyek a Kánaán földjén laknak, bizony szomorú és leverő az eredmény. Itt a megfáradt, meggyöngyült nép, ott az ellenség erős várai, harcedzett férfiai. Miként tudnának velük szembenézni? De van valami, amire támaszkodhatnak. Isten ígérete az: „nektek adom ezt a földet” Az övék. Nem emberi jogon, nem az erő, a törvény jogán, hanem Isten szabad adományából.

S ekkor Isten megújítja velük a szövetséget. Végigvezeti őket az emlékezet szárnyán mindazon, ami történt. Megmutatja nekik: íme, ez történt, és íme, ezért történt. Az oka annak, ami veletek történt, nem bennetek van, hanem énbennem, és az én kezemből van. Ti csak a külső eseményeket látjátok, de ami mögöttük van, azt csak én tudom. És megmutat nekik a jövőből is valamit. Ez is el van rejtve előlük. Csak egyvalami világít előre a kétséges és kérdéses sötétségből: Isten ígérete. Más nem látnak semmit. Más minden homályos és titokzatos előttük. Számukra csak az a kérdés, amelytől függ a múlt látása és a jövő bizonyossága, hogy rá akarják-e bízni magukat Istenre, hogy beteljesedjék az, amit ő akar tenni velük. Akarnak-e eszközök lenni az ő kezében, hogy világ feletti dicsőséges céljait velük megvalósítsa? Amit ő

akar tenni, azt mindig közli velük; az ő dolguk csak az, hogy megragadják, szívébe zárják és megtartsák azt, amit nekik mond. A többi Isten dolga. A munka is az, és a jövő is az. „A titkok az Úréi...”

I.

Ebben az Igében Isten úgy szólít meg minket, ahogy hajdan az ő népét. Az, amit először mond, visszatart, visszaparancsol, tártózkodásra int és tehetetlenségünkre figyelmeztet: „A titkok az Úréi...”

Ilyen titok a mi életünk folyása is. Elsősorban ez az, amire a mai nap gondolunk. Ha visszanezünk az elmúlt hónapokra és esztendőkre, melyek lezárultak mögöttünk, megdöbbenne csodálkozunk. Hogy mi történt és hogyan történt? A külső események sorozatát ismerjük. Végig el tudjuk sorolni azokat a rettentő eseményeket, amelyeken nem is tudjuk, hogy miképpen mentünk át, az aggodalmas, gyötrő várakozás szörnyű óráit. A reánk zuhant megpróbáltatásokat, a fenyegető veszedelmeket, amelyek megbénították gondolkodásunkat, elzibbasztották cselekvőképességünket, és amelyeket némán és tehetetlenül fogadtunk el mint kikerülhetetleneket. És emlékezni tudunk az eltávozókra, a búsulás rettentő pillanataira, a magunkramaradottság, kiszolgáltatottság szörnyű érzésére, amit éreztünk és érzünk. De emlékezni tudunk csodálatos szabadulásokra, amikor mintegy a halál torkából szabadultunk meg, és emlékezhetünk mély, belső örömrre, amelyet a halálos betegségből felkelő ember érez, mikor elmúlt róla a veszedelem.

De ami ezek mögött van, az titokzatos, az felderíthetetlen. Miért történt mindez? Mi a magyarázata, hogy ezeken a bűnökön, félelmes és jóvátehetetlen bűnökön kellett átmennünk az életünkben, hogy történtek velünk olyan események, amelyekre soha nem gondoltunk, amelyekre sohasem számítottunk? Mi a magyarázata, hogy át kellett mennünk olyan szenvedéseken, amikről azt hittük, hogy megkíméltünk tőlük, hogy váratlan csapások, elviselhetetlen feladatok, lesújtó csalódások zuhantak ránk, amikre nem voltunk elkészülve? Mi az életünk titkos kulcsa, amivel meg lehetne érteni azt, minek miért kellett benne mindezeknek megtörténnie? Mi a titka nemzetünk életének? Mi a titka azoknak a fordulatoknak és csapásoknak, veszteségeknek és próbáknak? Hiába kutatjuk és keressük ezt, nem tudunk tisztán látni: „A titkok az Úréi...”

Számtalan titok vesz körül bennünket, bármerré tekintünk. Fent és lent, belül és kívül minden csupa titok. Ilyen titok számunkra a világ, a körülöttünk elterülő és a bennünket körülvevő mindenség, mely rejtelemszerű törvényszerűségével, a végtelen parányságtól a végtelen nagyságig terjedő jelenségeivel, egész valóságával megdöbbent bennünket. Ilyen titok az emberiség élete, népek és országok emelkedése és bukása, dicsősége és letűnése, gazdagsága és nyomora, erényei és bűnei, amiknek magyarázatát csak találgatja az emberi tudomány, de nem tudja megtalálni azt. Ilyen titok az emberi lélek, amelyben csak a jelenségeket látjuk, de változásainak, erejének, képességének mélységét felfogni és megmagyarázni nem tudjuk. Ilyen titok minden, ami körülöttünk van, és ha tapogatózó elménk el is ér egy darabig a minket körülvevő sötétben, egyszerre ezzel az intő szóval találkozik: a titkok az Úréi...

Isten hordozza ezeket a titkokat. Ő tartja a kezében, és ő látja egyedül azt, hogy mi miért van ezen a világon és a mi életünkben. Azért egyetlen titok van, és az az egyetlen titok Isten maga.

II.

De ez maga még nem volna így megnyugtató és vigasztaló dolog. Még nem volna semmi vigasztalás benne, ha tudnám, hogy a múltat és a jövőt, a sorsomat és az életemet látja valaki, aki tudja mindazt, amit én nem tudok. A vigasztalás abban van, hogy ez a titkokat hordozó, minket világosan látó és irányító Isten a magát kijelentő Isten, hogy ő nem akar ismeretlennek, rejtelmesnek, elrejtőzöttnek maradni, hanem meg akarja ismertetni magát és akaratát velünk. És amikor Isten magát megismerteti, akkor egyszerre lehull a lepel arról a titokról, ami bennünket körülvesz. Legalábbis annyira, amennyire ő akarja és amennyire a mi gyarló elménk meg tudja érteni azt. „A

titkok az Úréi” — mondja az Ige —, de a kinyilatkoztatott dolgok a mieink és a mi fiainkéi mindörökké.

Isten abból lehet megismerni, amit ő saját magáról mond, és nem abból, amit mi gondolunk, mondunk vagy tanítunk róla. Amit pedig ő saját magáról mond, az nem tanítás, nem beszéd, nem bölcselkedés, hanem tett, teremő cselekedet, melyet a Biblia így nevez: Ige, és ez az Ige maga Krisztus. Isten Krisztusban jött hozzánk, benne ismertette meg magát velünk, benne jelentette ki magát nekünk, és benne oldotta fel azt a titkot, ami őt és ezért körülöttünk mindent elrejt és eltakar. Isten úgy oldotta fel mind a titkokat, hogy magát mint kegyelmet ismertette meg. Ez az, amit nekünk tudni kell róla, ami nekünk a legfontosabb, amiből meg lehet ismerni teljesen őt. Amiből ezen a földön az emberi lélek teljesen megismerheti az ő szentséges valóságát.

Azt mondja az Ige: „a kijelentett dolgok a mieink és a mi fiainkéi mindörökké”. Azért mutatta meg Isten az ő kegyelmét, hogy ezzel megajándékozzon, hogy ezzel olyan ajándékot adjon nekünk és minden maradékainknak, ami örökre a miénk, amit nem lehet elvenni tőlünk, és ami nekünk elég arra, hogy élhessünk ebben a világban.

Amikor Isten feltárja azt, amit az ő titkáiból számunkra kinyilatkoztatni jónak lát, akkor ezzel egyszerre világosság derül és fény esik azokra a dolgokra is, amelyek minket körülvesznek, és amelyek eddig áthatolhatatlanoknak látszottak. Egyszerre rájuk világít a kegyelem fénye, s bár nem egészen, bár nem teljesen és világosan, de mintegy tükör által meglátjuk azokban Isten munkáját. Meglátjuk a világ életében a kormányzó és vezető kezét, amely bölcsen irányítja a világ életét; megsejtjük, hogy miként akarja és miként viszi végbe örök tervét, hogy az emberiséget meggyőzze hatalmáról és meghódításra bírja a népeket, hogy miként hajlítja azoknak lelkét, akik az emberiség sorsát irányítják, hogy miként ítéli meg a bűnt és hívja megtérésre azokat, akiket magának kiválasztott. Milyen jó, testvéreim, néha-néha, amikor Isten egy-egy bepillantásnyi időt ad, ennél a világosságnál tekinteni vissza az életünkre. Milyen nagy dolog meglátni a keserűségben a biztatást, a csapásokban a kegyelmet! Milyen nagy dolog, hogy sok-sok szeretettel készített és készítő elő még nagyobb terhek elhordozására, hogy olyan lelki, mély vigasztalásokat adott, amikről nem is álmodtunk. Próbáltuk-e valaha így, a kijelentett kegyelemnek világánál nézni a múltat és gondolni a jövőre? Francke, a hívő keresztyén pedagógus, harcos élete leírásának ezt a címet adta: „Az élő és uralkodó kegyelmes Isten áldott lábnymai”. Azért ha életünk letelt esztendeire gondolunk, ha azok titokzatos és bizonytalan eseményeire tekintünk, ne felejtjük, hogy a titok kulcsa is Istenben van, hogy a titok kulcsa Isten kegyelmében van. Azért jövendőnk titka is Krisztus, az a kegyelem, amely hordoz bennünket.

III.

De ahhoz, hogy ez a kijelentett titok igazán a mienk legyen, hogy ezt világosan lássuk, egy dolog szükséges. Erre így utal az Ige: „A titkok az Úréi, a kijelentett dolgok a mieink, hogy a törvény minden ígését beteljesítsük.” A kegyelmet engedelmesség által lehet megtapasztalni. Sokszor azért marad távol tőlünk a látás, azért marad homályban az életünk, azért lesz kilátástalan a jövendő, mert nem akarunk engedelmelkedni, mert magunk akarjuk sorsunkat megszabni és igazgatni. A jövendőben egyetlenegy feladat áll előttünk. Éspedig az, hogy mélyebb, igazabb, hűségesebb engedelmességgel viseltesünk a kegyelmes Isten iránt. Engedelmesebb és alázatosabb nép, hűségesebb és odaadóbb egyház, mélyebb és öntudatosabb, magát teljesen Isten kegyelmére bízó lélek legyünk.

És akkor majd beteljesednek a törvény ígéi. Beteljesednek, de talán nem úgy, ahogy egykor Izráel népe várta; talán nem úgy, ahogy mi gondoljuk; talán külső jólét, földi javak, öröm és élvezet bősége nélkül, úgy, ahogy Isten az ő kegyelmes tanácsvégzésében azt elgondolta. A törvény ígéje és ígérete beteljesedik ezen a népen, ezen az egyházon és rajtunk. Az ő gyermekein keresztül Isten dicsősége nagyobb és láthatóbb lesz. Isten felhasznál minket arra, hogy mások is megismerjék a mi életünkön át az ő megváltó kegyelmét, mely gyöngye életeket, lenézett és eltaposott népet, megrontott egyházat abban a dicsőségben részesít, hogy az ő szolgálóiként népek

világossága legyen, hogy üdve a föld széléig terjedjen. És amikor majd a szemtől szembe való látás boldog pillanatában megmutatja nekünk életünket, és mi meglátjuk e kusza, érthetetlen, zűrzavaros életnek világos, hozzá vezető tervét mint örök végzésének csodálatos részét, akkor majd boldogan borulunk le előtte és hálatelt szívvel imádjuk kegyelmét: Jól van, Uram, áldott legyen a te kegyelmed, mert ez volt a te tetszésed! Ámen.

Kovács Imre

Isten utáni vágy

Alapige: Ézsaiás 26,9a
Bibliolvasás: Zsoltárok 42

Isten az állatvilágot az emberrel együtt egy nap teremtette, ezért oly közel álló az hozzánk. Valami megfoghatatlan vágytól hajtva tavasszal mindig visszajönnek vándormadaraink, mert tudják, hogy itthon beteljesül ez a vágy, mert itt van otthonuk. Tavasszal Amerika nagy folyóin megindul a lazacok évi vándorlása, amikor a folyással szemben felküzdik magukat a folyók felső szakaszáig, miközben sodrásokkal és vízésésekkel találkozva, rengetegen odavesznek. Azok, amelyek elérik a tápláló patakokat, ikráznak, így vágyuk kielégül, talán éppen ott, ahonnan származnak. Ösztönük nem csalja meg, hanem biztosan visszavezeti a vándorokat.

A bálnák élete szüntelen vándorlás az Atlanti-óceánon, sok-sok ezer kilométert úsznak addig a helyig, ahol borjaznak, ahol vágyuk nyugvópontra jut. Egy postagalamb hazarepült Dél-Afrikából Spanyolországba, mert oly mérhetetlen vágy élt benne a boldog otthon után, ahonnan elszakadt.

Nemrég hallottam egy megrázó történetet. Arra a helyre, ahová bizonyos vándormadarak mindig visszatértek, gyárat építettek, amely megváltoztatta a környék éghajlatát. A vándormadarak „belső órája” a megváltozott körülmények hatására annyira megromlott, hogy fiókaik még tollazatuk teljes kifejlődése előtt útra keltek, és mivel repülni nem tudtak, gyalog indultak el az ártatlanok. Vitte őket a vágyuk.

Minden ösztön vágyat szül, és minden vágy tudja, hogy van beteljesülés, hogy van hely, ahol megnyugszik.

Minden népnek van vallása. A vallás egy idősebb az emberiséggel. Az ember ilyen vagy olyan formában mindig sóvárgott Isten után, akitől származik, habár a bűn miatt már nem látta tisztán az áldott isteni „arcot”, amely összetört lelkében. Az ember ma is szomjúhozik Isten után, akinél otthon volt, és akinél otthon lehet. Jóval többen hisznek Istenben, mint ahányan az egyházhoz tartoznak, sőt a lélektan szerint nincs is teljesen hitetlen ember. Pál írja a rómaiakhoz: „Mert a teremtett világ sóvárogva várja az Isten fiainak megjelenését” (Róm 8,19).

A teremtéstörténet szerint a férfi és a nő vágyik egymás után, mert együtt képeznek egy testet. „Annak okáért elhagyja a férfit az ő atyját és anyját, és lesznek ketten egy testté” (1Móz 2,24).

Minden vágy „biztosra megy”, oda vezet, ahol megelégszik. Ha éhes vagyok, tudom, hogy hol van az étel, ami megelégt, ha szomjas vagyok, tudom, hogy hol ihatom. †☉

Ha minden vágnak van beteljesülési forrása, helye, ideje és lehetősége, csak az Isten utáni vágnak ne lenne? Ne lenne Isten, és ne lenne Isten országa? A semmibe vinné az embert az Isten utáni sóvárgása? Nem, testvéreim, az Isten utáni vágy is oly biztosan beteljesül és megnyugszik, mint bármely más vágy e világon, hisz a vágy oda vezet, ahol tulajdonképpen született, mert a vágy mindig hazahív.

Ágoston, a katolikus egyház szentje ezt írta: „Te, Istenünk, úgy teremtettél bennünket, hogy mi csak tehozzád vágyunk. És a mi szívünk addig nem is nyugszik meg, míg csak tebened el nem pihen.”

Dávid király lelkét nem elégítette meg a királyi korona, sem a szép termetű Betsabé, az Úr utáni szomjúság vezette szüntelen vissza Istenhez: „Várja lelkem az Urat, jobban, mint az örök a reggelt, mint az örök a reggelt” (Zsolt 130,6).

Az ószövetségi gondolkodás szerint a szív az élet központja, mivel a szív a teljes embert jelenti. Egész életem, életem teljessége vágyik Isten után. Vajon mi is elmondhatjuk ezt? Vajon mi is boldogtalanok és tökéletlenek vagyunk Isten nélkül? Mert éjszaka van nélküle körülöttem, a bűn sötét éjszakája: „homály köröttem, bennem félelem, magam ha nálad nélkül képzelem”?

Ézsaiás, a „próféták királya” olyan korban élt, mely létében fenyegette népét és egyházát. Besötétedett Izráelben és Júdeában. Bár az asszír veszély kézzelfogható volt, a nép semmibe vette a próféta intését. Fényűzés, bálványimádás, felszínes vallásosság, könnyelműség kerítette hatalmába a népet. A szenvedő próféta ki tudja hány és hány vívódással teli éjszakát élt át? Mert az éjszaka a vívódó, szenvedő emberé, akinek nem jön álom a szemére testi-lelki gyötrelmei miatt. Ézsaiás ismerte az éjszaka misztériumát, a titkos belső együttlétet az Úrral, amelyet az a hívő érez, aki rendezni szeretné viszonyát Istennel és önmagával. Drága zoltáraink oly sokszor szólnak az éjszakában fohászoló lélekről. Például a 42. zoltár így: „Éjjel-nappal hulló könnyem énnekem a kenyerem...” a 77. zoltár pedig így: „Éjjel kezem feltartom, az égre hozzá nyújtom”

Az éjszakáról azt is mondhatnánk, hogy az a gyors megtérések, az Isten utáni vágy beteljesülésének ideje. Az egyháztörténelem szerint számos egyénisége éjszaka adta át életét Istennek. Az ismert gondolkodó, Pascal, drámai módon írja le megtérése óráit, mígnem „felragyogott neki a Krisztus” Kálvin János keveset írt a megtérésről, de ő is ismerte a gyors megtérés (subito conversio) fogalmát. Nekünk is hányszor adott az Úr jó választ, midőn magunkért, népünkért, szeretteinkért szorongtunk. Mikor ránk szakadt az élet súlya, a múlt idő gondja, a lelki próbák, az anyagi nehézségek ideje, az emberek rosszindulata és bántása. Éjszaka gyakran érezzük azt, amit Arva Bethlen Kata: „és engemet az én Jóistenem úgy hagyta, mint a megszedett szőlőben való kunyhót: — egyedül” A legsúlyosabb lelki tusáinkat egyedül kell megvívunk, mint a haláltusát is.

Földi vándorutunkon gyakorta rohannak meg a bajok. Hetekig, hónapokig nem jutunk el a templomba; ha ott vagyunk is, olyanok vagyunk, mint a vadgesztenye, kívül szúrós, belül keserű; Bibliát sem olvasunk, imádságaink megüresednek. Hányszor kiáltunk így: Uram, hová lett az én régi hitem benned, a régi hűségem tehozzád?

„Egyszer mégis felébred a vágy: vissza Istenhez, akit elhagytam, aki viszont ígérete szerint nem hagy és nem hagyott el engem soha, akiről tudom, szaván foghatom őt. Meglehet, egy prédikáció, egy bizonyágtétel, egy Ige által szólít meg Szentlélek, mint a tékozló fiút, aki „fölkelvén elméne az ő atyjához” Olthatatlan szomjúság, sóvárgás lesz úrrá rajtunk, melyet csak Isten tud megoltani.

Nem csak az a kereső lélek, aki még sosem találkozott az Úrral, hanem sokkal inkább az, akit már megkeresett az Úr. Nem csak azért keressük Istent, hogy megbizonyosodjunk létéről, hanem azért, hogy megbizonyosodjunk az életünkben való jelenlétéről. Olykor csak remélem, hogy újra vissza fogok találni, és a remény kemény ellenszél, mely felfrissít, mely eljut mindenhová és nem áll el könnyen. — A remény nem csal meg, Istenhez visz. Ha lelki elkallódásomban a Megváltót keresem, akkor ígérete szerint meg is találok.

„Az én lelkem is bensőmben téged keresett.” Igen, kereső világban élünk. Az országutak megteltek kereső emberekkel, akik megélhetést, munkahelyet, szabadságot keresnek. Mindenféle nemzetek fiai sorakoznak fel az országhatároknál. Manapság nagy dolog, ha valaki még kereső, hisz a munkanélküliség már-már elviselhetetlen. Hány nép éhezi és szomjúhozza az igazságot, és keresi azt a világ nagy nemzetközi szervezeteinél!

Ézsaiás nem itt kereste a megelégtetést, hanem a Seregek Uránál, miképp Eszter, Ézsaiás is „bedobta” életét népéért, egyházáért, mint Mózes ama fát, mert keserű volt

a víz. Átlátta, az élet igazán nagy harcai nem körülöttünk, hanem a bensőkben zajlanak le. Milyen „miatyánkszerűen istenközele” ez a megfogalmazás: „Téged kerestett!” Te vagy a megoldás, Uram! A győzelem, a siker, a belátás, az elmélyült tudás nem pótolhatja a te személyes jelenlétedet, Uram, az életünkben. Illés is hiába kereste a szélben, a tűzben, a földindulásban Istent, nem volt ott. Nincs azokban a dolgokban, melyekben a nyögő, vágyakozó világ keresi.

Krisztus ezt a lehetőséget tárja övéi elé: „Jöjjetek énhozzám mindnyájan, akik megfáradtatok és megterhelgettetek, és én megnyugosztalak titeket” (Mt 11,28). Ez az Ige nem a megfáradt, nyomorult, életunt öregembereknek szól. Urunk látta a körülkerített városok kapujába beérkező megfáradt, elcsigázott karavánokat, és látta a vágyakozva, áruval megterhelten elindulókat, a „megterhelteket”. Mindkettőjükéről szólva mondta Jézus: „én megnyugosztalak titeket”.

Eljön az idő, amikor a föld vágyai már nem tudnak betölteni. Bármennyire is ragaszkodom szeretteimhez, menni szeretnék, Pál apostol szavai szerint: „...kívánván elköltözni, és a Krisztussal lenni...” Talán megérjük az ősatyáknak adott jó vendéget, talán nem. Öregségünkben és haldoklásunkban egyaránt távolivá lesz számunkra ez a földi világ, kirajzolódnak bennünk az égi képek. Az ének szavaival: „föld árnya fut, menny fénye megjelent”. Ezen a földön sosem csillapul le örökre Isten utáni vágyam, nem juthatok el a látás örömére. Isten utáni vágyam csak az örök életben teljesedik be végérvényesen, ott találok haza. Ne féljete azért, keresésünk nem hiábavaló, vágyunk nem a semmibe visz, hanem bizonyosan hazaérkezünk, mint tavasszal a vándormadarak. Ámen.

László Dezső

Az egyházi éneklésről

Alapige: Efézus 5,18-20

Bibliaviasás: Zsoltárok 118,1-2.14-29

1924 pünkösdjé előtt Nagy Károly püspök körlevelet intézett az egyházkerület összes lelkipásztoraihoz és presbitériumaihoz, hogy az egyház lelki megerősödése és megújulása érdekében komoly lépéseket tegyenek. Ebben a körlevélben, amelyet pünkösöd másodnapján kellett felolvasni, a püspök elrendelte, hogy a körlevél felolvasása előtt mindenik lelkész az általam most felolvasott Igéből tartson prédikációt.

E vasárnap az egyházi éneklés jelentőségéről akarván beszélni, készülés közben sok textust megnéztem, de ismét és ismét erre az Igére tértem vissza, s végül is úgy döntöttem, hogy Isten segítségével ennek az alapján fogok ebben az órában tihozzátok szólni. Ugyanis ez az Ige foglalja a legjobban össze mindazt, amit az egyházi éneklésről tudnunk kell.

Ha Isten kegyelme az efézusi gyülekezetben ennyi áldást fakasztott ennek az Igének nyomán, meg lehet a mi reményünk is, hogy itt sem fog ez az Ige üresen térti vissza az Úrhoz.

I.

Mielőtt az alapige rátérne az egyházi éneklésre való buzdításra, arra figyelmeztet, hogy teljesejünk be Szentlélekkel. Ez a parancs azonban szerves összefüggésben van az éneklésről szóló következő mondatokkal. Azt mondja az Írás ezen a helyen, hogy a Szentlélekkel való beteljesedésnek egyik legfontosabb módja az egyházi éneklés gyakorlása, és megfordítva: az igazi gyülekezeti éneklésnek a legfontosabb feltétele a Szentlélekkel való beteljesedés. Az első figyelmeztetés tehát, amelyet az egyházi énekléssel kapcsolatban meg kell jegyeznünk, a Szentlélek munkájának és az egyházi éneklésnek ez a szoros összefüggése: az egyházi éneklés útja a Szentlélek megnyerésének, az egyházi éneklés ajándéka a Szentléleknek.

Ha a Szentlélek munkáját igazán ismernők, akkor nem is kellene ennél a kérdésnél hosszasan időznöm. A helyzet azonban az, hogy a magyar keresztyénség

valamennyire tisztában van az Atyaisten létezésével és munkájával, Krisztus istenségének kérdésével, ha nehezen is, de valahogy megbirkózik, Szentlélek munkáját azonban nagyon gyengén ismerjük. Ennek pedig éppen a református egyházban egészen másképpen kellene lennie. A mi alapvető tanításunk ugyanis az, hogy Szentlélek a bennünk munkálkodó Isten, aki igaz hitet ébresztvén bennünk, hozzákapcsol Krisztushoz és benne megismerteti velünk az Atyát. Nekünk sohasem szabad elfelednünk, hogy Szentlélek élte az egyházat, mert ő világosítja meg az igehirdetést, teszi áldásossá az úrvacsorát, indít könyörségre és bűnbánatra, kapcsol össze testvéri közösségekbe és jó cselekedetekre. Annál teljesebb a keresztyén életünk, minél inkább beteltünk Szentlélekkel. Annál erőteljesebb egy gyülekezet élete, minél többen élnek abban a Szentlélektől beteljesedetten.

Ha ilyen fontos a Szentlélek munkája, ha az egyéni keresztyén életben és a gyülekezeti közösségben minden a Szentlelken fordul meg, s Isten az egyházi éneklést mint a Szentlélek elnyerésének útját adta a gyülekezetnek, akkor nem lehet kétséges, hogy ezzel a lehetőséggel minél teljesebben élni kell. Innen érthetjük meg, hogy a reformátorok miért küzdöttek azért, hogy régi római szokás szerint ne templomi karok és a pap, hanem az egész gyülekezet énekeljen, és pedig ne a holt latin, hanem az élő anyanyelven. Ha Isten Szentlelke újítja meg a gyülekezeti életet, s ebben neki egyik legfontosabb eszköze az egyházi éneklés, teljes egészében megértjük a nagy énekes egykori püspökünknek, Nagy Károlynak néha egészen erőszakosnak látszó küzdelmét az egyházi éneklés megújításáért. Az éneklésben megújult gyülekezet a Szentlélekben újult meg, s a Szentlélek által megújított egyházon még a poklok kapui sem vehetnek diadalmat.

Az Ige a továbbiakban egészen részletesen is megmutatja, hogy miképpen nyeri el a gyülekezet az egyházi éneklés által a Szentlélek ajándékát.

II.

Az apostol azt ajánlja, hogy a gyülekezet beszélgesse egymás között zsoltárokból és dicséretkekből és lelki énekekből. Hogy ezt a beszélgetést lényege szerint megérthessük, olvassuk el a kolosszéi levél 3,16 versét, ahol így szól az apostol: „A Krisztusnak beszéde lakozzék tibennetek gazdagon, minden bölcsességben, tanítván és intvén egymást zsoltárokkal, dicséretekkel, lelki énekekkel, hálával zengedezvén a ti szívetekben az Úrnak.” Ennek az Igének megvilágításában a mi alapigénkben a beszélgetés tulajdonképpen Isten Igéjének a tanítását és az annak megtartására vonatkozó intést jelenti. Egészen röviden azt mondhatjuk tehát, hogy egyházi éneklés közben az éneklő gyülekezet Igét hirdet önmagának: az egyik gyülekezeti tag tanítja a másikat Isten Igéjére és buzdítja annak megtartására.

A mi istentiszteletünkön tehát nemcsak a bibliaolvasás és a lelkipásztor által mondott prédikáció, hanem a közös gyülekezeti éneklés is igehirdetés. Éneklés közben mindnyájan Igét hirdettek mindnyájatoknak. Ebben a tényben domborodik ki a mi vallásunknak és istentiszteletünknek az egyik különösen drága szépsége: az egyetemes papság gondolata, mely szerint mindenki mindenki hitéért felelős, mindenki kötelezve van arra, hogy a másikat Isten Igéjére tanítsa s tanítás közben tanuló önmagát építse.

Ebből a tételből önként következik, hogy minden református egyháztagnak minden istentiszteleten a maga és a másik érdekében énekelnie kell. Ahol az ajkak istentisztelet alatt némák maradnak, ott nincs még a személyes vágy a hitben való megerősödére és nincs meg a testvéri szeretet és felelősség a másik iránt. Ennél az éneklésnél nem az számít, hogy kinek milyen a hallása és a hangja, ki gyászol, kinek milyen hangulata van, mivel határozott isteni parancs kötelez mindenkit arra, hogy a gyülekezeti éneklésben nemcsak a maga, hanem a testvér érdekében is részt vegyen.

A második követelmény pedig az, hogy a gyülekezeti éneklésnek Isten Igéjéhez méltóan tartalmaznia és értelmesnek kell lennie. Az egyház legmagasabb testülete, a zsinat állapítja meg az egyházi énekek kötelező szövegét, már ez a tény is mutatja, hogy milyen szent igehirdetésnek kell azt tekintenünk. A gyülekezetet az fordul meg, hogy hallhatóan, értelmesen, igazi jelentését kidomborítva förténjék az éneklés. Csakis

akkor tudunk igazán énekelni, ha az egyes énekekben hívő szívvel elmélyedünk, és ha azok teljes tartalmával mindenestől tisztában vagyunk. Azt vehettétek észre, hogy mi mennyire igyekeztünk arra, hogy a prédikációval szerves kapcsolatba hozzuk az egyházi énekek szövegét. Ezzel az az egyenes célunk, hogy a prédikáción keresztül is felhívjuk a figyelmet az énekek tartalmára: a bennük rejlő Igére. Ezt a munkát otthon tovább kell folytatni. Csakis otthoni komoly elmélkedéssel lehet az énekeskönyvet igazán megismerni, az egyes énekeket a Bibliával való összevetésben megszeretni. Ezért félmegoldás a templompadokra helyezett énekeskönyv, az igazi gyülekezetben mindenkinek van külön énekeskönyve, amelyet otthon többet forgat, mint a templomban.

Az Ige háromféle egyházi éneket említ: zoltárokat, himnuszokat és lelki énekeket. Itt nincs alkalom e háromféle ének összehasonlítására és mindenik különös méltatására. Meg kell elégednünk annyival, hogy a zoltár az őskeresztény gyülekezetben az ószövetségi bibliai zoltárokat, a himnusz a Krisztusról szóló új énekeket jelentette. Lelki éneken a gyülekezet által közösen nem énekelt, egészen személyes hitből fakadó egyéni új énekeket értették. Ezzel kapcsolatban mondja Pál, hogy sok kísértést rejtenek magukban a gyülekezet szempontjából, mert ha ezeket a szívből spontán feltörő énekeket nem értik a hívek, akkor nem is épülhetnek belőle, sőt sokan meg is botránkozhatnak miatta. Az istentiszteletekre tehát az értelemmel való éneklést ajánlja (1Kor 14,15–19).

A kérdés lényege az, hogy a keresztény embernek mindenkifele énekelnie kell a bibliai zoltárokat és a Krisztusról szóló új énekeket, közös vezetés alatt, azonos szöveggel az istentiszteleteken, a gyülekezet különböző alkalmain, a családi életben, és ha úgy jön, tisztességes munka közben is. Boldog, akinek az is megadatik, hogy saját maga szíve indításából lelki énekeket is tud énekelni, szívének Isten iránti háláját és örömét egészen új egyéni énekekben tudja kifejezni. Ezekből az új lelki énekekből, ha megfelelnek Isten Igéjének és a közös gyülekezeti használat érdekeinek, az egyházi énekeskönyv újabb és újabb énekei származhatnak. Minél gazdagabb egy kor, annál több ilyen egyéni lelki énekből lesz az egyház gondos válogató munkája által közösségi himnusz.

Az egyházi éneket tehát arra adta Isten, hogy benne egymás hite megerősítésére Igét hirdessünk. Ez az igehirdetés is Szentlélek munkája által lesz valóságossá. Hányszor érezted, hogy a gyülekezeti ének megerősített, felüdített, egészen más lelki állapotba hozott? Most már tudod, hogy ez Isten lelkének a munkája volt benned, testvéreid közös éneklésben folyó igehirdetését használta fel Isten a te megerősődésedre. Mindebből pedig megismered a te kötelességedet: az atyafiak érdekében még buzgóbban, még értelmesebben kell énekelned.

III.

Az éneklés azonban nemcsak Istenről szóló közös igehirdetés, hanem Istenhez szóló imádság is. Az egyházi énekek éneklése közben dicséretet mondunk szívünkben az Úrnak, és hálákat adunk mindenkor mindenekért a mi Urunk Jézus Krisztus nevében az Istennek.

A mi istentiszteletünkön tehát nemcsak a lelkipásztor prózai beszéd formájában élénk mondott imádságában, hanem az egyházi éneklésben is együtt imádkozik a gyülekezet. Ebben a tételben ismét az egyetemes papság igazsága domborodik ki, s itt ismét református vallásunk egyik legfényesebb igazságával és élettvényével találkozunk.

Miért elengedhetetlenül fontos a közös éneklés? Azért, mert elengedhetetlenül fontos a közös imádkozás. Miért nem maradhatok néma éneklés alatt? Azért, mert a közös ima áldásától fosztom meg nemcsak magamat, hanem a testvéreimet is. Nincs borzalmasabb képe a lelki szegénységnek, mint az egész gyülekezet buzgó éneklése közben némán ülő gyülekezeti tag. Az éneklés alatt némán ülő hívekről mindig azt gondolja az ember, hogy nem is tartoznak a gyülekezethez, valamelyik idegen gyülekezetből tévedtek ide.

Milyen más, amikor az ember jól kiéneklei magát. Egy-egy közösen énekeltszoltárnak a szárnyán lélekben felülemelkedünk a mindennapi élet kis és nagy dolgain, és megjelenünk az élő Isten előtt. Milyen mások vagyunk az egyházi éneklés után, mint előtte. Igen, mert az éneklés alatt végzett közös imádság éppen úgy megerősít, megvigasztal, felbátorít, mint az ugyanazon éneklés alatt végzett közös igehirdetés.

De nemcsak közvetlenül önmagának és felebarátjának árt az, aki nem vesz részt a közös éneklés alatt végzett imádkozásban, hanem Isten ellen is a legsúlyosabban vétkezik. Isten minden irántunk való jószágáért csak két dolgot kíván tőlünk: hogy dicséretet mondjunk neki és hálával magasztaljuk őt, Még ezt sem magamagáért, hanem érettünk kívánja, mivel dicséretmondás és hálaadás közben bennünket erősít meg. Aki a gyülekezeti éneklés alatt végzett dicséretmondásból és hálaadásból, néma ajakkal maradván, kivonja magát, teremtője és megváltója iránti legfontosabb kötelességét mulasztja el, tehát súlyosan vétkezik Isten ellen.

IV.

Abból indultunk ki, hogy Isten a Szentlélek ajándékát adja nekünk az éneklés alatt. Láttuk, hogy ez azért lehetséges, mivel az egyházi éneklés egyben közös igehirdetés és igehallgatás, valamint közös imádkozás is. Isten a maga Szentlelkét az igehirdetés és imádkozás kapcsán adja, viszont a Szentlélek tudja igazán igehirdetéssé és imádsággá tenni az egyházi éneklést. Az egyéni keresztyén élet és a gyülekezeti közösség megújulásának azért nélkülözhetetlen eleme és egyben fokmérője az egyházi éneklés, mivel benne a Szentlélek végzi a híveken keresztül a két legfontosabb egyházi szolgálatot: az egyházat éltető igehirdetést és imádságot.

Így jön hozzánk egészen közel az Úr az egyházi éneklésben. A mi éneklő szívünk így válik az ő szent templomává, tulajdon beszédünk az ő beszédévé, s hallgatja maga Isten a mi éneklésünket.

Az nem kétséges, hogy nekünk magunknak sok erőre, vigasztalásra, hitre van szükségünk, az sem kétséges, hogy gyülekezetünkben is sok mindennek meg kell újulnia. Ennek a megújulásnak csakis Isten Lelke az elvégzője. Ő azonban nem nélkülünk, hanem velünk együtt akarja azt elvégezni. Ebben az órában úgy végezte az Úr, hogy Szentlelkének egyik drága eszközére: az egyházi éneklésre mutatott rá.

Isten parancsa világos: énekeljete az Úrnak zsoltárokat és himnuszokat. Hirdessétek a templomban és a templomon kívül az őt dicséző énekben az Úr hatalmát és kegyelmét, s szívet felemelő énekléseitekben mint közös imádságban öntsétek ki előtte szíveteket.

Isten most és mindig hallgatja éneklésünket, és nem a hangra, hanem a hang mögött dobogó szívre figyel! Azt akarja az éneklés által megáldani! Amen.

Nagy József

Isten tervez

Alapige: Zsoltárok 40,6

Bibliáolvasás: 2Mózes 4,19; 8,20-32

Mózes és Izráel népének élete, története egyik legdöntőbb szakaszához érkezett. Isten, aki magát JHVH-nak (vagyok) nevezte, Mózesnek a csipkebokornál tett kijelentésben félreérthetetlen utasítást adott: Eredj, térj vissza Egyiptomba (2Móz 4,19). Mózes hiába hozta fel Isten előtt valamennyi ellenérvét. Hiába hivatkozott arra, hogy dadog, hogy nem hisznek neki, akit Egyiptom hatóságai gyilkosság miatt halálra keresnek, hogy sohasem hallott a JHVH-Istenről, hogy nem mernek szembeszállni, akár mennyire is elszaporodtak Egyiptomban, annak reguláris hadseregével, meg sokan valahogy jól is érzik magukat „a húsos fazekak” mellett. Minden ellenérvet keresztül húzott Isten ezzel: Én így akarom, mert én így terveztem az én népem felől, hogy kihozzam őket Egyiptomból, a szolgálat házából, és ennek így is kell történnie. Amit Isten akar, az ellen nincs apelláta!

Minket is milyen sokszor visszaküld Isten Egyiptomba, ahol még sokan vannak, akiket Isten magáénak tekint, és akiket nekünk kell onnan kihívni, kivezetni. Nem elég, ha csak mi szabadulunk meg Egyiptomból, mint Mózes. Nekünk felelősséggel kell hordoznunk hozzátartozóink egyiptomi helyzetét. Azt, hogy éppen a mi példaadásunk, a mi szavunk — akármilyen dadogó szó is az — lesz az a hang, az a tett, aminek hatására megindul az Egyiptomtól való elszakadási folyamat. Nevezzük Egyiptomot a Biblia értelme szerint a bűn országának. Ezt a szabadítási cselekményt Isten Mózes nélkül is elvégezhette volna. De az volt szent akarata, hogy Mózes által végeztesse el! Azt a feladatot, amit Isten Mózesnek szánt, Mózesnek tervezett, más nem végezhette el.

Nekünk is van olyan munkánk, olyan feladatunk e földi életünkben, amit nem bízhatunk másra, amit nem azért nem végezhet el más, mert talán nem tudná elvégezni, hanem azért, mert a mi feladatunk, mert Isten nekünk sajátos feladatokat szánt, melyek ellen hiába akarunk tiltakozni ilyen vagy olyan emberi gyengeségre hivatkozva. Egy édesapa sem mondhatja azt, hogy nevelje fel más a gyermekét, és egy édesanya sem megy el szórakozni és nem bízta a szomszédasszonyra halálos kórral küzdő gyermekét. Pedig lehet, hogy egy kiváló nevelő vagy egy kiváló orvos talán jobban elvégezné ezt a feladatot. Bizonyára akadtak a Mózes korában is kiváló szónokok, műveltebb államférfiak, mint ő, de Isten terve az volt, hogy éppen ő végezze azt a feladatot. Ugye milyen közel jutott a szívünkhöz ez a sok ezer esztendő történet? Érezzük, hogy itt rólunk van szó, hogy el kell végeznünk azokat a feladatokat, amiket Isten reánk bíz.

Éppen a Zsoltárok könyvéből vett Igénk mondja el megfellebbezhetetlenül azt, hogy a terv az Istené. Természetesen nekünk is lehetnek terveink. Elképzelhetetlen az élet tervezetés nélkül. Nem is erről van itt szó, hanem arról, hogy minden emberi terv: és tervezetés mellett és felett ott van Isten üdvterve a mi életünkről. Ez az üdvterv azt jelenti, hogy Isten nem csak a születés és halál közötti útszakaszon tart meg és akar megtartani bennünket emberi terveinkkel és tervezetésekkel együtt, ha ezt ő is jónak minősíti, hanem a halál utáni életünkre, az üdvösségünkre nézve is megvannak a saját tervei. Ezért kell megfordítanunk az „ember tervez, Isten végez” közmondást ekképpen: Isten tervez, és az ember elvégzi, amit Isten örök tervében felőle eltervezett!

Az ember földi történetével együtt halad mennyei története, az üdvössége története, amely elkezdődött születésünk előtt és tart halálunk után is. Ez ellen az üdvterv ellen hiába hadakozott Mózes, de hiába akarta megkeményíteni szívét a fáraó is. Isten üdvterve ellen hiába hadakozunk mi is!

Lekciónkban olvashatjuk azt a tíz csapást, amit Isten rámért az akkori világ urára, a fáraóra. Egyik borzalmasabb, mint a másik. Olyan rettenetesek ezek, hogy a fáraó még Mózeset is kérleli: ő is imádkozzék a „héber Istenéhez”, hogy szüntesse meg a csapásokat (2Móz 8,28). „Imádkozzatok érettem!” Ez a kérés a teljes csödbe jutott, tehetetlen ember kérése. És mégis! Alig múlik el a csapás, alig lélegzik fel Isten próbája alól a fáraó és népe, újból elfordulnak Istentől, ellene fordulnak Isten választott népének, és ha lehet, még súlyosabb terheket rónak reá. Már polyvát sem adnak rabszolgasoruk nagy munkájához, a téglák készítéséhez.

Ez a történet a mi történetünk is. Mi is sokszor éreztük, hogy elnehezedett Isten ítélete rajtunk. Szaladtunk fűhöz-fához, csak hogy megszabaduljunk. És ha Isten irgalma reánk tekintett, akkor elmúlt a halálos vész az életünkből, és újra elfelejtkezünk Istentől, előlről kezdtük hálátlanságunkat és hitetlenségünket. Nem így van? Erre csak bűnbánó igennel lehet válaszolni. Isten előtt úgyis hiába szőpítgetnénk tetteinket és hiába akaránk hazudozni. Ez a mai Ige is arra int: lássuk meg benne magunkat, és ne keményítsük meg szívünket!

Mi a szív megkeményítése? Amikor Isten nyilvánvaló tetteivel szemben emberileg igyekszünk kibúvót keresni, amikor mindenféle emberi okoskodással akarunk mást tenni, amikor mindenképpen a magunk vélt igazát vitatjuk Istennel szemben és azt képzeljük, hogy olyan hatalmasak vagyunk kultúránkban, civilizációnkban, tu-

dományos vívmányainkban, technikai és hadi eszközeinkben, hogy felvehetjük a versenyt a mindenség Úrával, a JHVH-val, a Vagyok-Istennel. Előbb-utóbb úgyis úgy járunk, mint a fáraó, meg kell hódolnunk Isten előtt, mert különben, „szekeréstől-lovastól” belefulladunk érveléseink „veres tengerébe”

Bármit teszünk is, Isten úgyis kiválasztja az ő népét, ahogy Igenkben halljuk: Íme, kiválasztom azon a napon (a bögyök pusztításakor) a Gósen földjét, melyen az én népem lakik, hogy ne legyenek ott ártalmas bogarak és megtud, hogy én vagyok az Úr ezen a földön! Isten üdvösségre kiválasztó kegyelme ez a „góseni elkülönítés”. Isten a maga földjén azt tesz, amit akar. Ott seper végig özönvízzel, szökőárral, földrengéssel, számmal vagy tornádóval, sáskával, bögyöllyel, tűzvészsel, szárazsággal, ahol akar, de megmenti tőlük azokat a területeket, amelyeket világterve szerint megmentendőnek ítélt. Nincs, ez ellen sincs apelláta! Sem Isten ítéletét, sem irgalmát nem lehet emberileg kikerülni! Könyörülök; akin könyörülök, kegyelmezek, akin kegyelmezek. Kiválasztom az én népemet, Jákóbot Izráellé minősítem; zsidót, görögöt egyaránt Krisztus követőjévé teszek, kiválasztom a Gósen földjét, elkülöníttem a halálos pusztítástól. Még egy légy se repülhet oda, ha nem akarom!

Íme, milyen közel jött újra hozzánk ez a régi-régi történet. Üdvösségünk történetének félreérthetetlen szakaszait fedezhetjük fel benne!

Nemcsak a góseni elkülönítés, de a Egyiptomból való szabadulás is elkerülhetetlen. Isten irgalma éppen az, hogy akár akarjuk, akár nem, el kell fogadnunk góseni elkülönítését és szabadítását is. Egyik sem jelent feládatatlanságot, olyan emberi életformát, amely az emberi feladat teljesítése alól feloldozna bennünket! Minél boldogabban veszem Isten kezéből a kegyelemből való kiválasztatás ajándékát és minél jobban tudatosul hitemben a bűnből és a halálból, „a szolgaság házából” való megszabadításom, annál hálásabb szívvel fogadom el Isten tervét az én életem felől, és annál boldogabban szolgálok nemcsak a kényszerített egy mérföldön, hanem a szabadon, hálából vállalt másodikon is.

A Zsoltárosnál is boldogabban kell énekelnünk: „Sokat cselekedtél értünk, Istenünk” — mert mi már így énekelhetünk: A legnagyobbat tetted értünk: érettünk áldoztat szerelmes Fiadat; akiben van a mi váltságunk és örök életünk. Ámen.

Werner Pfendsack

Svájc

Várni, várni...

Alapige: Máté 25,1-13

Bibliaolvasás: Máté 24,35-42

Újra szembetaláljuk magunkat egy elképesztő ellentmondással, ami igencsak megdöbbentő gondolkodtat mindnyájunkat a Jézus példázataiban. Egy ilyen ellentmondás alig juthatna élesebben kifejezésre, mint ahogy itt látjuk. Egyik oldalon ott vannak a barátok, a menyegzőre hívottak, hálával és ujjongással a szívükben. Sokáig vártak, de megjött a vőlegény. Vele együtt mennek majd az esküvőre. A vőlegény ünnepének vendégei lesznek, ehhez az ünnepélyhez tartoznak. Reményük, várakozásuk be fog teljesülni.

És hozzájuk egészen közel, egy vékony falon és ajtón túl ott vannak a többiek. Ők is vártak. Viszont az utolsó percben még elszaladtak olajért, s amire visszajöttek, már elkéstek. Az ajtó bezárult. Az ajtón kívül állnak. Halljuk a kiáltásukat: „Uram, Uram, nyisd meg minekünk!” De az Úr azt mondja: „Nem ismerlek titeket.” Az ajtó zárva marad. Ők megrettenve, csalódottan és kétségbeesve kívül maradnak.

Jézus példázata ezzel a kérlelhetetlen keménységgel valósággal sokkol minket. Szinte el sem tudjuk viselni. Nem várta-e mindenki a vőlegényt? Nem egyszerre indultak-e el elébe mindnyájan? Nem egyértelműen áll-e itt, hogy elálmosodtak és végül

elaludtak? Nem lettek volna kötelesek az eszes szüzek olajtartalékukat a szorult helyzetbe jutott nővérekkel megosztani és őket éjnek idején nem az árusokhoz küldeni és nem csak a saját olajszükségletükre gondolni?

Nem lehet ezeket a kérdéseket elhallgatni és elhessegetni. De valamit ne tévesszünk szem elől. Az utolsó döntés még nem született meg, az ajtó még nincs bezárva, még teljesen tárva van ott, ahová mi tartozunk. „Vigyázzatok azért — mondja Jézus —, mert sem a napot, sem az órát nem tudjátok...”

Ez a példázat a várakozásról szól. Jézus itt a várakozókhoz szól. Nem vagyunk-e mi mindnyájan valamilyen módon várakozók? Nem tudjuk, mi következik személyes életünkben és a világ életében. Várunk. Természetesen nem ölbe tett kezekkel. Erősen benne vagyunk a munkában, de a kérdés mindig ott lebeg a fejünk felett. Mi jön ezután? Hogy lesz tovább? Mit hoznak a következő napok, hetek, hónapok? Várunk. A várás életünk egy darabja. A kisgyermek is vár a korty italára vagy tejbegrízére. Milyen türelmetlenül ráít a kanálkával az asztalra vagy a székecskére, ha nem jön az étel. A nagyobbak várják az első iskolanapokat vagy az évvárót. Konfirmálóink úgy várják a konfirmálás napját, hogy akkor majd megnyílik előttük a szabadság kapuja. Mi is várunk a munkánkban elismerésre, sikerre, előléptetésre, talán több fizetésre, magasabb nyugdíjra. E világon mindenki, az egész emberiség várakozik a békére, a népek közti megegyezésre, az első ember holdra repülésére, az emberi szívátültetés nehéz kísérleteinek sikerére. Nem ilyen várakozásokból, a lehetőségek fürkészéséből, néha halk, néha viharos reménykedésből áll-e az életünk?

Hogy áll azonban annak a különleges várakozásnak a kérdése, amelyről szó van ebben a példázatban? Nem nehéz megérteni ezt a képet. Újra egy esküvő van előkészületben. De ahogy az Jézusnál gyakori, ennek az előkészületnek csupán egy vonását emeli ki. Az akkori szokás szerint a vőlegény a menyasszonyt szüleinek házából hozza el. Érte megy, és elviszi az ő házába. A vőlegény azonban nem egyedül megy. A menyasszony barátnői elébe mennek, és figyelik közeledését. Aztán, ha megérkezett, elkísérik a menyasszony házához. Ez a tíz szűz feladata a példázatban. Olyanok ők, mint egy előcsapat, mint a menyasszony képviselői. Az elindulásuk, jövetelük, vizsgálódásuk megfelel a menyasszony nagy vágyakozásának. A példázat nem említi a menyasszonyt, de ő várja az érkezőt, és vele együtt várnak a barátnői. A menyasszony és a tíz leányzó elválaszthatatlanul és feloldhatatlanul összetartoznak.

Nem a várakozó, reménykedő gyülekezet képét adják-e ők, amelyhez Jézus a példázatban szól? „Ézért veszik veszik lámpásaikat, amik a várakozáshoz tartoznak.” Éjszaka van. Ha nincs lámpásuk, nem találják meg a sötétben az utat. Hogyan tudnánk mi a mai idők sötétségében, életünk sok gondjában és nehézségében fény nélkül eligazodni? A keresztyén ember lámpással járó ember. Mindnyájan rá vagyunk utalva ennek a lámpának a fényére, arra a világosságra, amiről Pál írt a második Korinthusi levélben, hogy Isten Lelke által gyújtott világosságot a mi szívünkben (2Kor 4,6). Ő adja Lelkének világosságát, hogy abban vándoroljunk. Ez ennek a példázatnak a nagy ígérete.

Így megy a tíz szűz a vőlegény elé. Nem állnak egy helyben, amíg jön. Elindultak az érkező felé. Még egyszer hangsúlyozzuk: ezek azok a keresztyének, azok az emberek, akik elindultak, akik már úton vannak. De nem terv nélkül és céltalanul megyünk ezen az úton. Tudjuk, hogy ő jön, hogy adott szavát be fogja váltani. Ennek a világnak s a mi életünknek utolsó perspektívája a vele való találkozás. Minden átélt napunk s az az idő, amit a világnak át kell élnie, közelebb visz ehhez a találkához. Akár személyesen ebben az időben éljük át az ő jövetelét, akár halálunkban, mindenképpen feléje, a közeledő felé tartunk. Ez minden várakozás utolsó célja, minden emberi remény rejtett ereje.

De a példázatban valami programmal ellentétes dolog történik. A menyasszony barátnői itt vannak, várnak, figyelik az utat, velük együtt ezt teszi a menyasszony, de a vőlegény nem jön. „Késik” — mondja Jézus. Nem éppen itt van a keresztyén reménység próbája? Idestova kétezer éve vár a keresztyén egyház az ő közeledő Urára, aki még mindig várat magára. Lehet-e csodálkozni azon, hogyha az egyházban újra

meg újra felvetődik a kérdés, hogy van-e értelme kitartani ebben a konkrét elképzelésben? Vagy talán az Úr eljövételének ígérését másképp kéne érteni? Talán egy szellemi, belső, lelki eljövételre kellene gondolni, ami minden alkalommal megtörténik, most és ma is, amikor a gyülekezet együtt van?

Az nem lehet kétséges, hogy mi Urunknak ebből a jelenlegi eljövételéből élünk. Az ő titkos jelenléte itt a mi körünkben minden istentisztelet, minden közös imádság, minden igehallgatás. És nem ez a titkos jelenlét működik-e minden jóban, ami által épülünk és segítséget kapunk, akár tudunk róla, akár nem? Minden fáradozás a békéért, a gazdaságilag fejletlen országok népeinek megsegítéséért, az emberi szenvedés enyhítéséért, napjaink égető konfliktusainak megoldásáért, minden a mi Urunknak titkos jelenléte által lesz hathatóssá. Akármilyen emberi előrenézés, reménykedés, mindaz, ami erőt ad és felemel, Krisztusnak közöttünk való titkos jelenlétéhez van kötve. Ezt viszont csak azok tudják felismerni, hinni s örömmel bizonyosságot tenni róla, akikben él a remény, hogy ez a várakozás egyszer egész más módon is be fog teljesülni, hogy Krisztus titkos jelenlétét egykor majd feloldja az ő látható, az egész világ számára megnyilvánuló, hatalommal és dicsőséggel történő újraeljövetele.

Talán ebben az összefüggésben jelentős, amit a példázat a tíz szűzről mond, hogy ti. elalmosodtak és végül elaludtak, amikor késni kezdett a vőlegény. Nehéz ébren maradni és várni. A vőlegény késését nehéz elviselni. De nyilvánvaló, hogy Jézus ismeri ezt a nehézséget. Semmi szidás vagy bírálat nem éri ezért őket. A tíz szűz alvása semmit sem változtat a döntő pillanatban szükséges készségükön. Várakozókként nem tudunk állandóan imádkozni, vagy énekelni, vagy vallásos gyakorlatokkal szünet nélkül feszültségben lenni, ahogyan minden időben voltak olyan vallásos rajongó mozgalmak a keresztyénségen belül, amelyek ezt megpróbálták.

A tíz szűz alvása ezzel szemben éppen az ő bizonyosságuk, nyugalomuk és íbátor bizakodásuk jele lehetne. Alusznak, mert tudják, hogy ő biztosan jön. A lámpák fel vannak szerelve, az olaj előkészítve. Elalvásuk előtti utolsó gondolatuk az ő eljövételének öröme.

De különbség van alvás és alvás között. Nyilvánvaló, hogy más a balgák alvása. Ők belefáradtak a várásba. Úgy gondolták, hogy fel kell adniuk a vőlegény jövetelének reményét. Ez esetben nem is szükséges álomba merülniük, valami nagy tevékenység is leköthetné őket. Nem találkozzunk-e az olyan keresztyén tevékenykedéssel, ami nem egyéb, mint a nagy reménytelenség kendőzése, amellyel az ember önjerejéből próbálja — mert azt hiszi, hogy képes rá — megvalósítani azt, amit a vőlegény a maga eljövételéhez kötött?

Hogy az alvás mennyire kétféle, az világossá válik, amint megjön a vőlegény, aki valóban megjön. Efelől Jézus egy pillanatig sem hagy minket kétségben. „Éjfélkor kiáltás lőn” — mondja Jézus. — „Ímhol jó a vőlegény! Jöjjetek elébe!” Csak most mutatkozik meg a kezdettől fogva fennálló különbség az eszes és a bolond szűzek között. Itt az eszes és a bolond nem szellemi képességet jelent. „Eszes” azt jelenti, hogy tárgyyszerű, józan, valóságérzékkel rendelkező, „bolond” pedig ennek az ellentéte. Mit jelent az, hogy az eszesek, ahogyan Jézus mondja, „lámpásaikkal együtt olajat vivének az ő edényeikben”, mialatt a bolondok „azt hiszik, hogy az nem szükséges és megelégednek a lámpáikban lévő készlettel?”

Vajon abban áll a bolondok balgasága, hogy azt képzelik, rábíthatják magukat a lámpáikban lévő kevéske olajra? Nem gondolnak arra, milyen gyorsan elfogy az olaj, s azt hiszik, hogy elég lesz, többre nincs szükségük, ennyi elég lesz, hiszen nem tarthat már sokáig, amíg eljön a vőlegény? Ez a hamis biztonság, ez a vélt tájékozottság végzetessé válik számukra. Létezik egy világi bizonyosság, amit semmi sem ingathat meg, ami egyes emberekben kitermeli azt a rettenetes képességet, hogy mindenféle belső nyugtalanságot és kérdést önmagával kapcsolatban lerázzon magáról. Van azonban egy bizonyos keresztyén biztonság, ami még rosszabb, ami úgy véli, hogy mindenben tájékozott s még az isteni üdvtörténés naptárát is pontosan ismeri. Ezért aztán vélt képességével megbocsátás, remény, hit és szeretet nélkül töretlenül

járja a saját útját, anélkül hogy megfordulna. Nyilvánvaló, hogy ebben áll a bolondok balgasága. Azt hiszik, hogy az utolsó pillanatban még kölcsönözhetnek az eszesek olajából, mintha ennél az Úrral való utolsó találkozásnál nem személyesen kellene ott lennünk, hanem helyettesünk által. Mintha akkor nem mindenki személyesen kellene hogy megálljon vagy elessen az Úr előtt. Itt mindenki maga kell hogy gondoskodjék a lámpásról.

Az eszesek okossága pedig abban áll, hogy tudják, milyen gyorsan fogy el az olaj. Azért visznek magukkal edényeket. Utánpótlásra van szükségük, hogy utánpótlhassanak. Ismerik fogyatékoságukat, lámpájuk lángjának rövid égési időtartamát. Oly kevés kell hozzá, hogy kialudjék a láng, amikor hosszú az éj és nagy a sötét. Ezért nem szégyellik a magukkal vitt edényeket.

Legyen szabad e helyen csupán egy ilyen edényre utalnom, amely által a mi lámpánk olaja újra és újra feltölthető: ez az imádkozás. Talán mindig újra kell tanulnunk ennek az edénynek a használatát, nehogy visszaéljünk vele és vallásos befelé fordulás-sal a tevékeny kötelességvállalásból visszavonulásra és menekülésre használjuk, ahelyett hogy életünk éber várakozásaiban felszereljük magunkat vele. Az ima is elfogyhat, akárcsak az olaj, s egyszerre sötét lesz bennünk és körülöttünk. Imádságunk olaj-tartaléka lepadhat. Nem csak akkor, ha nem találunk rá időt. Ez egyébként nagy kísértés számunkra, keresztyének számára, ebben a siető, zajos, feszültségekkel teli időben. Imádkozásunk akkor is elhal, ha csupán a magunk ügyeiben használjuk, ha nem kötjük össze állandóan mindazzal, ami napjainkban mindenkit foglalkoztat: hivatásunkkal, családjainkkal, azokkal az emberekkel, akikkel találkozunk, a különböző népek, nemzetek gondjaival, olyan gazdasági és politikai kérdésekkel, amelyek a világot feszültségben tartják, és a mi megbomlott keresztyénségünk bajával.

Az ilyenfajta imádkozás, ami mindezzel kapcsolatos és mindezzel összetartozik, már nem hagy minket várakozókat tétlenül ülni. A várakozás nem tétlenség, a várás nem jelenti, hogy tétlenül kívárujuk az elkövetkezőt. Az imádságos várakozás talpra állít, munkába állít, szárnyra kelti a fantáziánkat, és új cselekvésre sarkall. Így újul meg lámpánkban az olaj. Ez az éber eszeség, amire egész egyházunknak sürgősen szüksége van: „Vigyázzatok azért — mondja Jézus —, mert sem a napot, sem az órát nem tudjátok...!” Amen.

Fördította: Nagy Irén

Werner Pfendsack
Svájc

A közbeeső időben

Alapige: Máté 25,29-30
Bibliaviasás: Máté 25,14-30

Tehát szolgálak vagyunk. Jézus kifejezetten állítja, hogy aszerint és amiképpen sáfárkodtunk, jó vagy rossz, gonosz és rest és haszontalan szolgálak vagyunk. De mindenestre szolgálak és nem urak. Ez ennek a példázatnak az állítása. És nekünk nem is olyan könnyű és magától értetődő ennek az állításnak az elfogadása, önmagunknak a vele való azonosítása. Napjainkban létezik egy éppen ezzel ellentétes irányzat, az úrhatnamságra való törekvés.

Észrevehető ez a gazdasági életben, ahogyan a munkához viszonyulnak. Senki sem akar szolga lenni. Már nem vagyunk hajlandók minden munka elvégzésére. Már nem is akarunk olyan sokat dolgozni. Talán nem is szükséges ez az automatizálás korszakában, az üzemek ésszerűsített gépesítésében. Mi az élettől kapni akarunk, és nem akarunk munkánk szolgálai lenni. Azért is van nálunk az idegen munkások egész serege. Ők a mi civilizációnk modern szolgálai, és mi közben egyen inkább uraknak érezzük magunkat. S ez nem csak a munka világában érvényes. A hit világában is van hasonló törekvés. Mi már Istennel szemben sem akarunk szolgálak lenni. Nagykorúak lettünk,

ahogy azt mondani szokták, vagy legalábbis úgy véljük, hogy azok vagyunk. Újabban van olyan keresztyén beszédmód Istenről, Jézus Krisztusról, az egyház és a hit kérdéseiről, amely alig különbözik az istentelenek beszédmódjától, ami szégyentelenül kacérkodik korunk szellemével. Vallásos értelemben sem akarunk már szolgák lenni, mert úgy gondoljuk, mi már vittük valamire meglátásainkkal, Istenről, az emberről és a világról alkotott tudományunkkal. Urak lettünk. Vajon egyáltalán meghalljuk és megértjük-e, mit akar mondani Jézus ezzel a példázattal a szolgákról?

Itt egy úr van: az az ember, akiről azt mondja mindjárt az elején a példázat, hogy útra akart kelni, aki azután ténylegesen el is utazott és csak nagyon hosszú idő múlva tér vissza. Jézus a példázatnak csupán egy mondatában használja az ember szót, később végig úrnak nevezi. A megnevezésnek ez a változtatása nem véletlen, több, mint egyszerű kép. Jézus ténylegesen arra gondol, aki ember, és aki nagyságában mégis mindenki felett áll. Jézus önmagáról beszél, aki egyszerre ember és Úr.

Jézus tudja, hogy mi áll előtte, hogy nemsokára útra kel, hogy nemsokára utaznia kell. Nem hagyja tanítványait bizonytalanságban az elkövetkezők felől. Nem lesz mindig a tanítványok számára ilyen földi módon megfogható közelben. Néhány héttel később ténylegesen útra is kelt. „Sok ideig” lesz távol, de nem szűnik meg továbbra is Úr, az ő Uruk, a mi Uruk lenni. Ezért fordul most szolgálóihoz, mert azok az országban maradnak, amikor Uruk elmegy. És ott is maradnak addig, amíg ő visszatér. A Jézus keresztre feszítése óta eltelt idő folyamán szolgálói szüntelenül itt voltak, és itt lesznek addig, amíg ő visszatér.

Ezek a szolgák az előbbi példázatbeli szüzekhez hasonlóan minden idők gyülekezetének és keresztyén egyházának képévé váltak. Ez az egyház maradt Jézus halála után, és ez marad az ő visszatéréséig, az idők végezetéig. De, talán nem olyan formában, ahogyan ma ismerjük, amilyenné vált gyakran merev, nehézkes intézményességében, törekvéseivel, szakadásaival, bizalmatlanságával és azzal az igényvel, hogy népegyház legyen akkor is, ha a nép többségében távol marad tőle. Talán gyökereiben meg fog változni, meg kell változnia. De megmarad szolgálóinak közösségeként, akiket ő megbízott, hogy neki, Uruknek dolgozzanak.

A szüzeknél várakozásról, a vőlegény jövetelének készséges fogadásáról, a remény erejéről volt szó. Itt a szolgák esetében azon van a hangsúly, hogy mit tesznek a közbeeső időben. Ennek a példázatnak minden sora cselekvésre szólít fel. Az egyház, ahogyan azt Jézus látja, nem öncélú. Célja nem a saját építése és erősítése, sem pedig bizonyos vallásos szükségletek kielégítése. Az egyház a megbízottak, a munkálkodók közössége, különben nem lehet Krisztus egyháza.

Ezért bízza a példázatbeli ember elutazása előtt szolgálóira azt, „amije volt”. Nem azért, hogy azzal ők meggazdagodjanak s maguk számára megtartsák, hanem hogy a szolgák az ő Uruk számára dolgozzanak vele. Ha a példázat csak három szolgát említ, nem jelenti azt, hogy az Úrnak csak ez a három szolgálója van. Ezek példaként szolgálnak minden más és minden időbeli szolgálóknak. Minden egyes szolgálóknak átad az Úr egy részt a vagyonából, ami hallatlan bizalom jele. Mindenki kap valamit. Senki sem marad üres kézzel. De nem mindenki kap egyformán. Az egyik öt, a másik két, a harmadik egy talentumot kap. Jó tudni azt, hogy ez bizony nem kevés. Egyetlen talentum 20–30 000 Frank összegnek felel meg a mai pénzürtékben. Tehát itt tekintélyes vagyon kerül elosztásra, és ez az elosztás ma is folyik. Mindnyájan részesülünk belőle. Senki sincs közöttünk, aki ne kapott volna legalább egyet a talentumok közül.

Ugyanezt a szót használjuk, amikor a bölcsönkbe helyezett természetes adottságokról beszélünk. Mindnyájan kaptunk talentumot, egy különleges képességet. Egyik ember gyakorlatiasabb, a másik intellektuálisabb képességű. Mások művészi képességet kaptak. Valaki jobban tud bánni anyagi értékekkel, míg a másik inkább emberekkel. Tudjuk, hogy milyen nagy szerepet játszanak ezek a talentumok például a mi fiataljaink hivatásválasztásánál.

De a példázatbeli talentumokkal még valami másra kell gondolni. Megvan a jelentősége annak, hogy ez az ember vagyonának átadását kimondottan az előtte álló utazással köti össze. Jézus azt mondja János feljegyzése szerint a búcsúbeszédeiben a

tanítványainak: „Jobb néktek, hogy én elmenjek: mert ha el nem megyek, nem jó el hozzátok a Vigasztaló; ha pedig elmegyek, elküldöm azt tihozzátok” (Jn 16,7). Azután pedig az igazságnak lelkéről beszél, aki majd eljön és elvezérli őket minden igazságra.

Vajon nem ennek az igazságnak Lelkéből, amelyet a szeretet, a hit, a Jézus Krisztusban való bizakodás Lelkének is nevezünk, részesültünk-e mi is? Ezt kaptuk, és ténylegesen ez a Lélek munkálkodik bennünk. Ez a Lélek buzdít minket újra és újra a hitre, ez hoz ki bűneinkből és kudarcainkból. Ez láttatja meg velünk, hogy egyedül képtelenek vagyunk eligazodni, hogy segítségre szorulunk. Ez hív istentiszteletre. Ez nyitja meg szívünket a másik ember felé. Ez mutatja meg, hogy hol és hogyan kell adottságainkat és képességeinket felhasználnunk.

Ez a Lélek működik egyházunkban, gyülekezetünkben, mindenütt, ahol a mai időkben feladatainkat keressük és tennivalónk kérdésével foglalkozunk; ahol egymásnak továbbadjuk az Igét; ahol közösen hivatalosak vagyunk az úrvacsorához; ahol közösen vállalunk felelősséget a mai idők gondjainak megoldásáért, ahol dolgozunk és imádkozunk, és mindenütt ennek a vagyonnak a részei működnek, itt az igazság Lelke hat.

Ez a vagyon szét van osztva. Mi is kaptunk belőle, de csak egy részt. Senki sem kapta egyedül az egészet, egyetlen ember sem, egyetlen keresztyén közösség vagy felekezet sem. Ezért egyetlen egyház sem állíthatja, hogy egyedül birtokolja Urának egész vagyonát. Vajon nem éppen ez a belátás képezi-e az ökumenikus kapcsolatok egyik alapvető felfedezését? Nem kell-e nekünk éppen ezért egymást keresnünk, egymáshoz mennünk, egymásra hallgatnunk, egymástól tanulnunk, egymással törődnünk, mert senki sem birtokolja egyedül az egészet, mert csak közösen, csak együtt juthatunk el annak a vagyonnak egészéhez, amit az Úr hagyott egyházára, amit tőle és tőlünk elvár?

Ezért aztán egyszerre már nem jelent a vagyonkiosztás különbözősége többet vagy kevesebbet, nem jelenti egyesek előnybe helyezését, mint akik többet kaptak volna, sem pedig mások hátrányba állítását azért, mert talán kevesebbet kaptak. Jézus kifejezetten azt mondja, hogy „kinek-kinek az ő erejéhez képest”, ami pontosan azt jelenti, hogy amennyit fel tud dolgozni, amennyire szüksége van a megbízatás teljesítésére. S maga az „amije volt” kifejezés nem utal-e arra, amit az Úr a szolgálótól elvár? Egy vagyont valakire bízni nem azt jelenti, hogy birtokolni, hanem valamire képesnek lenni, ami különben nem volna lehetséges. És amikor a példázatban az első két szolgáról azt halljuk, hogy a kapott talentumokkal kereskedtek és hozzá még többet szereztek, valósággal üzletiesen hangzik, nem beszélve a harmadik szolgáról meg arról, amikor Jézus a pénzváltókról, pénzbefektetésről, nyereségről, kamatról beszél. De miért ne tanulhatnánk mi keresztyének jó üzleti lehetőségeket?

Aki üzletelni akar, annak kockáztatnia kell. Van bizonyos üzleti kockázat, lehet nyerni és lehet veszíteni. Vállalunk mi Krisztusért kockázatot? Merjük-e magunkat miatta kompromittálni? Merünk-e hittel, szeretettel, reménnyel számítani? Mi, az egyház bátor kodunk-e az eddigitől eltérő utat választani? Talán azért nyerünk meg olyan kevés embert, mert túl keveset merünk, mert félénkek, tartózkodók és tétovázók vagyunk.

Aki üzletelni akar, annak bíznia kell annak az árunak a minőségében, amellyel kereskedik. Ismételten tegyük fel a kérdést: Bízunk-e abban, amit Krisztus tehet és tenni akar, amikor rendelkezésére állunk, bízunk-e a hit erejében, a szeretet erejében? Kiszámítottuk-e, hogy milyen új helyzet állhat elő, ha szeretünk egy embert, aki életünket megnehezíti? Számítottuk-e mint egyház arra, hogy az Ige, hogy Jézus Krisztus Lelke megoldást és szabadulást hozhat még napjaink konfliktusaiban is? Nem kellene-e hogy meginduljon közöttünk minden vonalon egy új munka, egy új adásvétel és azzal együtt egy új nyereség?

A példázat harmadik szolgájának tragédiája abban áll, hogy ő mindezt nem tette. Pedig ő is kapott egy részt, nem is kicsit, ahogy láthattuk. De róla megtudtuk, hogy gödröt ásott a földbe és elrejtette benne ura pénzét. Nem pazarolja el, nem kezeli

hűtlenül, és nem is használja el a részét. De nem használta. A szó szoros értelmében elásta, és ezzel hatástalanná tette, amit az Úr rábízott. Vajon nem ebben van mindnyájunk, az egész keresztyénség számára a halálos kísértés, hogy mi ugyan kapunk és szívesen el is fogadunk, újra és újra csak elfogadunk, de nem adunk; hogy valakit elveszünk, de nem teszünk vele semmit; hogy imádkozunk és vallásos gondolataink vannak, de nem munkálkodunk és a mindennapok menetében nem gondolunk arra, hogy az Úrtól kapott talentumokat a magunk számára tartjuk meg? A harmadik szolgálta megtagadta Urával szemben a szolgálatot. Nem akar Ura szolgálója lenni. Azért nevezik „gonosz, rest és haszontalan szolgának”.

Amit Jézus a példázat végén az elszámolásról mond, ha majd hosszú idő után a szolgák Ura visszatér, az bizonyítja, hogy milyen komolyan ítéli meg a helyzetet. Nem egy prófétai megállapításról van itt szó, hogy ti. akkor lesznek végérvényesen kivettek. Jézus az ő hívásának sürgősségét hangsúlyozza, hogy merjük az ő szolgálatát vállalni, a munkát a tőle kapott talentummal, hogy megtudjuk, hogy ez a munka soha nem lehet hiábavaló.

Az elszámolásnál nem az elért eredmény mennyisége, hanem a munka hűsége a mérvadó. De meg kell tanulunk: a hűség nem csak megőrzést, a magunk számára való megtartást, igénylést jelent. A hűség azt jelenti: dolgozni, használni, nyerni, megsokasítani. Az ilyen hűsége nagyban és kicsiben érvényes az Úr ígérete: „sokra bízalak ezután, menj be a te uradnak örömébe”! Ámen.

Fordította: Nagy Irén

Sepsy Károly
Magyarország

Éjféli ének

Alapige: Apostolok cselekedetei 16,25–34
Bibliaviasítás: Zsoltárok 108,1–7

Ez a történet az egyházi zene egyik forrástextusa. Különös hangverseny, szokatlan „dalest” hangzott el a filippi börtönben: két ártatlan, véresre vert ember az éjféli vak-sötétben énekekkel dicsőítette Istent. Ez már önmagában is szokatlan élmény volt a „hallgatóknak”. Azon a helyen nem szoktak énekelni, legfeljebb artikulatlan hangon ordítani: — Ártatlan vagyok! — Legyetek átkozottak! S ehelyett most így szól az ének: Legyen áldott Isten! Magasztaltassék szent neve! A börtön foglyai átszellemlőten hallgatják a dalt, melyet pillanatok múltán az események egész sora követ, s az egyik döbbenetesebb, mint a másik. Hatásuk elől nem térhet ki sem rab, sem börtönőr.

Ehhez kell valami „kulcs”, hogy megérthessük ezt az egészet. Hisz a dolgoknak van színe és fonákja. Ezek az események is két oldalról szemlélhetők.

I.

Egyik felől ez „az örület éjszakája”

Pál és Silás a jóérett rosszat kap, ártatlanul verést és láncot szenved, szigorított cellába kerül.

A börtön foglyai lidércek közé kerülnek: reng a föld, falak repednek, kövek hullnak, ajtók kitarulnak. Oly közel érzik a halált, hogy még a szökésre is bénák, döbbenetesen lapulnak a sarokban.

A börtönőr öngyilkos akar lenni. Jól ismeri a rabok lélektanát: a nyitott ajtókon át nyilván megszöktek. Ezért ő is elveszett, rá halál vár.

II.

De másfelől nézve, ez „a kegyelem hajnala”.

Itt most Isten cselekszik, ezért itt idvességesen nagy dolgok történnek. Nem kell sem megszökni, sem oktalanul meghalni, mert akiről az ének szól, az itt van a re-

pedezett falak között. Isten közel van mind a fogolyhoz, mind az őrhöz, és hitre, életre és szabadságra akar vezetni!

Ez tehát a „kulcs” a történethez: itt Isten cselekszik! Közelsége békét és bizalmat önt Pál és Silás szívébe, akik láncok között is szabadok, mert van Istenük, mert van mennyei kincsük a Jézus Krisztusban. — Ugyan mit árthat akkor a börtön? Isten ereje megszelídíti a vad fegyenceket, jóllehet a szökés a legszebb álmaikhoz tartozik, most még az sem kell, lenyűgözi őket a szokatlan kegyelem jelenléte. És a cselekvő Isten meglátatja a kemény porkolábban, aki azt hitte, hogy megszöktek a foglyok s ezért neki meg kell halni — meglátatja, hogy nem saját tévetegségünk szerint kell „hinni”, hanem Jézus Krisztusban kell hinnünk, hogy megtartassunk. Megérti, hogy ez a legtöbb, amit ember csak remélhet, és hogy ez ingyen, hit által, kegyelemből van.

Manapság gyakran mondják: „nem az a fontos, hogy miben hiszünk, hanem hogy az ember higgyen valamiben”. A börtönőr „azt hitte”, vagyis tévesen, rosszul hitt, s majdnem elveszett miatta. „Semmi kárt ne tégy magadban!” — hangzott a mentő figyelmeztetés Pál ajkáról. Neked is üzeni az Ige: az akármilyen hit kárt tehet az életedben! Élő hitre van szükséged! Élő hitre az igaz Jézus Krisztusban, ő tarthat meg téged, semmi más!

III.

Ennek az egyházi éneknek és zenének a mondanivalója is Isten nagyságos és jószágos tetteiről szól. Miközben énekelünk, miközben zenét hallgatunk, mennyei Urunkkal találkozunk. Lehet, hogy az örület éjszakájából érkezünk — alattunk, bennünk reng a föld, talán ránk dőlni készül a világ —, azonban Jézus Krisztusban békességet, hitet, reményt találunk, a kegyelem hajnala virrad ránk, van értelme élni, mert vár ránk az idvesség!

Az az ének éjfélkor ott a filippi börtönben prédikálni kezdett, üzenetet, erőt közölt. Megszelídítette a hétrpróbás alvilágot, és Krisztushoz vezette a zordon börtönört. Aki előbb sebeket ejtett ostarával, most sebeket mos és kötöz, mert megérezte Krisztust, akiről az ének szól.

A dal az éjszakában, amikor lesújt a korbács, amikor serken a vér, reng a föld és majdhogy ránk szakad a ház, a békesség dala, a reménység és a hála éneke. Ez az egyházi zene küldetése, ez a gyülekezeti ének és az orgona feladata. Zengien itt köztünk is ez a dicsőítő zene, ez a gyógyító ének, ez a megtisztító dallam, s vigyen el mindnyájunkat az Úr Jézus Krisztushoz, akiben ha hiszel, „idvezülsz mind te, mind a te házad népe”. Ámen.

Szekeres István

Kegyelem — szolgálat

Alapige: 1Péter 4,10-11

Bibliaolvasás: Róma 12,6-18

A Szentírásnak, de különösképpen az Újszövetségnek s vele együtt az igehirdetésnek igen gyakran előforduló szava a kegyelem kifejezés. Mit jelent ez a szó: kegyelem? Nagyon sok mindent jelent, és tartalmát ezért nagyon sokféleképpen határozták meg az arra hivatottak. Én a kegyelem kifejezést most így értelmezem és így magyarázom: a kegyelem Isten jókedvű felénk fordulása. Hasonlattal élve: Isten rámosolygása gyermekeire, népére, egyházára.

Felolvasott alapigénk kegyelmi ajándékokról beszél. Ha a kegyelemről azt mondtuk, hogy Isten jókedvű felénk fordulása, akkor a kegyelmi ajándékok Istennek ebből a jókedvéből származó adományai. Isten jókedvéből származó adományai sokféleek lehetnek. Ezek közül most csak négyet sorolok fel. Ezek lehetnek testiek, lehetnek szellemiek, lehetnek anyagiak és lehetnek lelkiek.

Milyen jó dolog tudni, milyen jó dolog érezni, hogy erős, egészséges vagyok. Ez akkor tudatosul igazán bennünk, amikor olyan emberekkel találkozunk, akik magukban hordozzák a betegséget, a szenvedést, a megpróbáltatást.

Milyen jó dolog tudni azt, hogy mi szellemileg fogékonyabbak és képzetebbek vagyunk, mint sokan mások. Milyen jó dolog tudni, hogy ezzel a többletképességgel szolgálni tudunk másoknak, azoknak, akik gyengébbek és erőtelenebbek nálunk.

Milyen megnyugtató a „van” gondolata. Nem kell naponként megküzdeni a „nincsen”-nel. Nem kell kotorászni az üres zsebekben, nem kell fölöslegesen keresgélni az üres kamrában, hanem előveszem a pénztárcámat, ha fizetni akarok, s előhozom a kamrából azt, amire szükségem van.

Milyen jó dolog tudni, hogy nekem hitem van. Milyen jó dolog a cselekvő szeretet gyakorlása. Milyen jó dolog a holnap és az örök élet reménysége. Milyen jó dolog a keresztyén életmagatartás.

A mindennapi élet azt mutatja, hogy ezek a kegyelmi ajándékok nem egyformák. Van, akinek több, van, akinek kevesebb jut belőle. Ha csak a felsorolt kegyelmi ajándékokra gondolunk, lehetséges, hogy vannak olyan emberek, akik testileg erősek, jó anyagi körülmények között élnek, szellemiekben is gazdagok és hívő, keresztyén embernek is mondhatják magukat. De lehet, hogy egyik-másik embernek csak egyik vagy másik adománya van meg. Így is lehet értelmezni a kegyelmi ajándékok sokféleségét. De lehet úgy is értelmezni, hogy mindenhől van egy-egy kicsi, vagy mindenhől több van. Egyik-másikból gazdagabbak, egyik-másikból szegényebbek vagyunk.

Bármiként oszoljanak is meg a kegyelmi ajándékok, mondja a felolvasott szent Ige, nekünk azokkal sáfárkodnunk kell. A sáfárkodás három dolgot jelöl. A kapott kegyelmi ajándékokat gyarapítani kell, jól be kell osztani, és másokkal is meg kell osztani azokat. Minden gazda elsőrendű feladatának tekintti, hogy javait napról napra gyarapítsa. Ezért van az, hogy a jó gazda a sürgős munkák idején az éjszakát is nap-pallá teszi. Ugyanezt teszi a szellemi munkás is. Akkor boldog, ha erős, egészséges, munkabíró, és a példabeszéd szerint „holtig tanul”. A lelki munka jó sáfárai úgy igyekeznek végezni munkájukat, hogy bármikor megállhassanak Isten, a rájuk bízott gyülekezet és a saját lelkiismeretük előtt. Minden ember számára kötelező, bármilyen munkakörben dolgozzék is, hogy idejét, erejét, képességét jól ossza be. Az eltékozolt idő és elfecsérelt alkalom soha nem tér vissza. A jó sáfár harmadik vonása a szolgálat. A felolvasott szent Ige kétféle szolgálatról: a beszédről és a jó cselekedetről tanít most bennünket.

A szóolás vagy a beszéd sokféle lehet. Ezek közül most csak néhányat említék. Van szelíd beszéd, amelyen átsugárzik a beszélő lelki tisztasága, jósága, melyen átsugárzik az a jószándék, amellyel megközelíti embertársát. A szelíd beszédnek megvan az ellenkezője is, a durva beszéd, amely már hanghordozásában sérti embertársát. Van kétértelmű beszéd, amelyet így is meg úgy is lehet értelmezni. Ez azoknak az embereknek a beszéde, akiknek a gondolkozása és érzésvilága hajlamos arra, hogy megcsalják embertársaikat. Vannak káromló beszédek. Talán nincs is olyan ember, aki nem káromkodott volna életében, de sajnos vannak olyan emberek, akik nem tudnak megszólalni anélkül, hogy valami olyat ne vegyítsenek a beszédükbe, ami sérti Isten törvényét, sérti embertársai fülét és jó érzését. Végső fokon megemlíthető az átok, amikor a felgyülemlett harag és a felfokozott gyűlölet miatt valaki átkot szór felebarátjára. A beszédről azt tanítja a Szentírás, hogy nem szabad annak lecsúsznia az Ige mértékéről. Beszédlínktől azt kívánja Isten, hogy az olyan csatorna legyen, amely a tőle származó beszédet közvetíti felebarátunk számára. Próbáld meg beszédedet, hogy megfelelő csatorna-e ahhoz, hogy Isten akarata eljusson embertársadhoz. Tudd meg, Isten azt akarja, hogy beszéded minden esetben építő igehirdetés legyen.

Felolvasott szent Igenk beszél a szolgálatról is. A szolgálat azt jelenti, hogy erőnket, képességeinket valakinek, valaminek vagy valamilyen ügynek a szolgálatába állítjuk. A szolgálat kényszerűségből is történhet. A katona azért katonáskodik, mert törvény kényszeríti rá. Lehet végezni a szolgálatot magáért a létfenntartásért is. Ezt is

lehet végezni kényszerűségből, mivel nincs más megoldás, mivel csak így engedik a fennálló körülmények. De lehet végezni örömmel és hálaadással, mivel magam választottam azt és kedvem telik benne.

A szolgálat végzésénél az az Ige követelménye, hogy azt a kapott kegyelmi ajándékok mértéke szerint végezzük. Ezt a szolgálatot végezhetjük általában is. Ezt az „általában” kifejezést úgy értelmezem, hogy egész földi életem ideje alatt teljes életmagatartásomban érvényesül az a gondolat — s erre nagyon jól kell figyelni —, hogy mindenem Isten kegyelméből van, tehát maga Isten kötelez arra, hogy szolgáljak neki. Ezt a szolgálatot akkor végezhetem igazán, amikor a szükségben lévő atyámfia felém nyújtja kezét. De végezhetem úgy is — s ez a jobbik eset —, amikor nem nyújtja felém a kezét, de látom, hogy jól fogna a segítségem. Ha mi így tudnánk szolgálni egymás javát, akkor szebb lenne a saját életünk, akkor szebb lenne a mások élete, akkor szebb lenne a világ élete.

Még van egy követelménye a felolvasott szent Igének: úgy szóljunk és úgy szolgáljunk, hogy mindenben és mindenkor dicsőíttessék általa Isten szent neve a Jézus Krisztus által. Ezt csak egyféleképpen tehetjük meg, és pedig úgy, ha magunkat egészen átadjuk Istennek, hogy ő maga alakítsa Szentlelke által gondolatainkat, érzéseinket, akaratunkat, cselekedeteinket. Minél hamarabb és minél teljesebben tesszük meg ezt, annál jobb. Talán serkentésképpen fejeződik be így a felolvasott szent Ige: mert Istené a hatalom és a dicsőség örökkön-örökké. Siess te is! Ne késlekedj! Ámen.

Székelly András

Képmutatástól mentes hittel...

Alapige: 2Timóteus 1,5-7

Bibliaolvasás: 2Timóteus 1,3-14

Amikor Pál apostol e sorokat írja az utódjával kiválasztott tanítványának-munkatársának, Timóteusnak, akkor második római fogságában szenved és készül a mártíriumra. Mint hitben öreg pásztor, gondoskodó szeretettel néz az utódokra. Magánleveleiben is, a gyülekezet vezetőihez, őrállóihoz, pásztoraihoz fordulva, az egyház érdekében ír. Letisztulnak gondolatában az események. Elméje, lelke, emlékezete tiszta és világos. Nemrég együtt volt még övével Éfézusban. Onnan jött át ismét Európába, Macedóniába. Segítségképpen már onnan visszáírt Timóteusnak az efézusi és több más kis-ázsiai gyülekezet szolgálata érdekében. Most itt van Rómában mint fogoly. (Lehet, hogy két római fogsága között megjárta Hispániát, a mai Spanyolországot is az evangéliummal a szívében.) Első tárgyalása kedvezően dőlt el, mégsem engedték szabadon. Úgy érzi, az Úr nagyobb szenvedést mért rá. A naptárban Kr.u. 64-et írnak. Arról ír, hogy kabátját az úton Troásban hagyta, onnan kéri szent iratait és hártáit. Két munkatársa elmaradt tőle: Erastus Korinthusban maradt, ott köszönti régi társait, Akvilát és Priscillát. Trofimust pedig betegen hagyta Milétoszban.

Örömmel emlékezik, a korábbi eseményekre gondolva, Timóteus képmutatás nélkül való hitére, mely az eljövendő gyülekezeti szolgálatban meghatározó erő lesz. Nincs búskomorságban, nem csüggeszti el a halálfélelem. Életének meghatározója most is a Krisztusban való szívbeli öröm. Valóban aranyérték ez a képmutatás nélküli hit! Időtálló, ma is létfonosságú a keresztyének tanításában-nevelésében. A képmutatás nélküli hit azt jelenti: valódi, igaz hit, melyen nincs semmi álarc, semmi színészkedés. Mi tudjuk, hogy ez az igazi hit Szentlélektől származik (HK 65) s a hívő életében gyümölcsöket terem, a Lélek gyümölcsseit (Gal 5,22).

Pál lelki szeme előtt, miközben imádságos emlékezetében a gyülekezetek gondját hordozza, megjelenik egy rég bejárt kis-ázsiai táj, egy kedves városka, a Lüsztza képe, mely nem is olyan nagyon messze fekszik az ő szülőföldjétől, benne egy meghitt család, ahol igehirdetése magvetésének eredménye volt. Felötlik benne egyenként a

családtagok képe: Lois, a kegyes, hívő nagymama, Eunike, a csupa szív, imádkozó édesanya. A görög apáról nem beszél, neki talán ridegebb sors jutott: munka, kenyérkereset, esetleg katonai szolgálat a helyi kolónia egységeinél; de biztos, hogy érette is imádkoznak otthon. És Timóteus! Az ő sorsát már meghatározta az Úr. Ő lesz Pál apostol után Krisztus evangéliuma fátkájának egyik legáldozatosabb hordozója. Abban a családban Isten volt az Úr! Kiválasztó kegyelme, gondviselő szeretete láthatóvá lett. Isten volt a pásztoruk, gondozójuk (Zsolt 23). Jézus Krisztus volt megváltójuk és gyógyító orvosuk. Alázatos, szelíd emberek voltak. Családjukban a szeretet uralkodott.

Milyen jó lenne, ha törtető világunkban, a tolakodó embertömegek között, ahol „kívül harcok, benn félelem”, minél több ilyen hitben képmutatás nélküli, a Lélek gyümölcseit termő család lenne Kolozsváron, Szovátán, Balavásáron, mindenütt.

Pál emlékezése nem tétlen áhítatoskodás, nem öncélú szemlélődés. Azért is ír, mert még tanítása, mondandója van. A fogságban nincs „szolgálaton kívül”. Éppen közeli végének megsejtése miatt igyekszik elvégezni, ami reá bízott. Elintéznivalója van Timóteussal, akit lelke velejéig ismer. Timóteus nemrég indult a szolgálatra, szíve szelídsége miatt van még bizonytalankodás benne. Így nem lehet! A szolgálatban a kedvesség lelke nem zárja ki az erő lelkét. Erre szükség van, mert ellenségek, folytonos támadások állnak a küszöbön. Példaként figyelmezteti Timóteust: lám, előbbi szolgálatában mennyi bajt kevert neki az ércműves Alexandrosz (2Tim 4,14). Ezért: „Gerjessz fel az Isten kegyelmi ajándékát, amely benned van...” Ezt Pál kezeinek rátétele által nyerte. Szítsd fel a tüzet! Az üzenet itt az újból való fellángolást is jelenti, melynek iránya felfele mutat. 1Thessz 5,19-ben is ezeket mondja az apostol: „A Lelket meg ne oltsátok.”

Az evangélium szolgálatába ma is csak olyan munkásokat állít be az Úr, akik élő lélekkel, teljes szívvel, önfeláldozóan és nagy örömmel vállalják és végzik a rájuk rótt, nem mindig könnyű munkát. Ma sem vagyunk a meghátrálás emberei, hanem a hitiei. Nem önmagunknak dolgozunk, Isten dicsőségét szolgáljuk, az ő országának terjedését munkáljuk. Ilyen szempontok szerint választotta ki a mi Urunk a tanítványait. Ismeri a maiak neveltetését, ifjúkori hitvallását, tanulásban való szorgalmát, szolgálatban való odaadását éppúgy, mint Timóteus belső, családi viszonyait. Némelyekben az induláskor sok a lelkesedés, a hév, aztán hamar meglanyhulnak, elfáradnak vagy kiábrándulnak, és az első nehézség idején kiállanak a sorból. Mások nem rögzítik tudatosan, hogy itt harcról, küzdelemről van tulajdonképpen szó. Az „ordító oroszlán” — a Sátán — nem alszik. Vele soha sincs megalkuvás, egy gyékényen való áruulás. Szelídségből sem lehet kiegyezni vele. Ez nem csak a reformáció kora számára volt parancs, hanem minden időben megköveteli Urunk a hit szilárdságát, a kiállás bátorságát. Fel vagyunk-e vértézve Szentlélek fegyvereivel erre a küzdelemre? Ha az Úr olyan irgalmas volt, hogy kegyelmi ajándékokat adott a szívünkbe a szolgálatra, akkor őriztük-e, oltalmaztuk-e ezeket? Kamatoztattuk-e, mint a jó sáfár? Felgerjesztettük-e, felszítottuk-e ezeket a kegyelmi ajándékokat, hogy élő hittel és bátorsággal tudjunk szolgálni a kísértésekkel és gonoszságokkal teli emberi világban?

Isten Lelke nem a félelem, nem a gyávaság Lelke. Akikben benne van, azok nem ismerik a megfutamodást. Az övéi ezért mindig bátorsággal tudtak szolgálni a nehéz helyzetekben is. A Zsidókhoz írott levél tanúságtétele szerint: „hit által igazságot cselekedtek, az oroszlánok száját betömték, erősek lettek a háborúban, kínpadra vonattak, megcsúfolások és megostoroztatások próbáját állották ki, sőt még bilincseket és börtönt is, kénpróbát szenvedtek nélkülözve, nyomorgattatva, gyötörtetve” (Zsid 11,33–38). Ezt Isten választott Timóteusai nemcsak egykor, hanem napjainkban is, saját látható életükben-testükben elhordozzák. Isten Lelke képessé tesz a megpróbáltatások hitben való elhordozására. Megacélozza a hitvalló bizonyágtételét, a család összetartását, a bűnrel való meg nem alkuvást az erőnek, azaz a kiállásnak, a szeretetnek, a józanságnak, azaz az önuralomnak a Lelke. Valóra válik az őszövétségi áthallásban hangzó isteni ígért: És adok nektek új szívet és új lelket... Az én lelkemet adom belétek, és azt cselekszem, hogy az én parancsolataimban járjatok (Ez

36,26–27). Milyen méltóság számunkra, hogy Isten ezt nemcsak ígérte, hanem meg is adta az övéinek! Milyen méltóság azok közé a kevesek közé tartozni, akiknek ilyen nagy kegyelmet ad az Úr a szolgálatra!

Igy tudott Timóteus képmutatástól mentes hittel Pál nyomdokaiba lépni. Megbízható tanítvány és szolgatárs volt, aki igazán szívében viselte az evangélium ügyét (Fil 2,19–23). Alkalmassá lett arra, hogy a nehéz és veszedelmes viszonyok között erősítse a híveket Thesszalonikában, a mai Szalonikiben, „hogy senki meg ne tántorodjék ama szorongatások között” (1Thessz 3,2–8). A felfuvalkodott korinthusiakhoz is mint „szeretett és hű fiát” küldi a bajok orvoslására (1Kor 4,17). Bizonyos ideig megosztotta Pállal a fogság nyomorúságát is (Fil 1,1; 2,19; Filem 1; Zsid 13,23). Valószínű, hogy utoljára Efézus pásztorja és első püspöke lett. Pál tanítása az erő, a szeretet és a józanság Lelkéről számára nem volt pusztába kiáltott szó. A róla írottak a mi tanulságunkra szolgálnak. Pál által formálta, alakította az Úr Timóteus lelkét és tette alkalmassá a maga dicsőségének szolgálatára. A mi életünket is átalakítja az Úr. Kiformálja bennünk a Krisztusba oltott személyiséget: az alázat és a szeretet emberét. Megerősít és felvértez az ő országa munkálására. Amen.

Esketési beszéd

Nagy László

Kincskeresők

Alapige: Máté 6,19-21

A házasság az emberrel szövetséget kötő Isten kincsek kincsénél többet érő ajándéka, az a teremtési létrend, amelynek keretei között a házastársak Isten igazi kincskereső gyermekeiként e földi élet próbái és kereszthordozása közepette mennyei kincseket keresnek és gyűjtenek saját lelkük javára és Isten egyre nagyobb dicsőségére.

1. A keresztyén házasság nem olyan alkalmi és ideiglenes társulás, mely a pillanatnyi szerelem mámorában születik, hanem olyan szeretetközösség, melyben a házastársak keresztyén hivatásuk jegyében olyan kincseket gyűjtenek maguknak, gyermekeiknek és unokáiknak, melyeket sem a rozsdá, sem a moly meg nem emészti, sem a tolvajok ki nem ásnak.

A keresztyén házasság nem olyan gazdasági érdekszövetség, mely a házastársak számára anyagi bőséget és közös jólétet eredményez, hanem olyan hitközösség, amelyben a házastársak csordultig beteljesedhetnek mennyei édes Atyánk semmi másval nem pótolható szeretetének javaival, melyeket sem a rozsdá, sem a moly meg nem emészthet, melyeket a tolvajok ki nem áshatnak.

A keresztyén házasság elsősorban nem szerelmi kapcsolat és nem anyagi javak érdekközössége, hanem olyan szent és áldott frigy, mely Szentlélek Isten oltalma és vezetése alatt jó keretet biztosít Isten kincskereső gyermekeinek, hogy kéz a kézben, teljes szívközelben úgy fussák meg pályájukat, hogy senki és semmi el ne vegye mennyei koronájukat, melyet Isten Krisztus Urunk szép piros vére hullásáért készített az őt szeretőknek. Nektek.

Miközben Szentlélek Isten vezetése és oltalma alatt a házastársak együtt tusakodnak az örök élet koronájáért, miközben együtt vívják szent hitünk szép és némes harcát, csendben, mint a harmat, bőséggel, mint a manna, rájuk száll Szentlélek Isten áldása, aki a hitvesi szeretetben és hűségben, a családi békeességben és boldogságban mennyei édes Atyánk azon kincseit nyújtja felétek, melyeket a rozsdá és a moly meg nem emészthet, melyeket a tolvajok ki nem áshatnak.

2. Az elmondottakból világosan kitűnik, hogy a keresztyén hitvestársak Isten kincseit keresik páros életük egész ideje alatt, s ha megtalálták, mint a szemük világát féltik és őrzik azokat. Ezért a keresztyén házasságnak értékmegőrző jellege és feladata van. A keresztyén anyaszentegyháznak egyetemesen és nektek, kedves ifjú pár, személyesen, életetek e feledhetetlen órájában elsősorban azért kell hálát adnotok Istennek, hogy ő szent Felsége a házasságot ilyen értékmegőrző jelleggel és feladattal teremtette.

A mi Urunk Jézus Krisztus, áldott, jó Pásztorunk titeket, miként a megelőző nemzedékek végtelen hosszú sorát, a szent házasság ölen akar megőrizni minden gonosztól. „Az Úr megőriz téged minden gonosztól, megőrzi a te lelkedet” (Zsolt 121,7). A lelkek nagy Pásztora a szent házasság szeretetközösségében akar megőrizni benneteket, akiket egymás számára Isten felbecsülhetetlen kincsként teremtett. Legyetek egymás számára szívetek utolsó dobbanásáig Isten drága kincse, aki által teljessé és győzelmessé teszi felséges Urunk lelketeket és házasságotokat.

A kísértések és próbatételek közepette ne feledjétek el sohasem, hogy Isten benneteket drága kincsként ajándékoz egymás számára, olyan kincsként, melyet tisztán és ékesen kell megőriznetek arra a félelmes, nagy napra, amikor az utolsó ítéletben Isten szent színe előtt el kell számolnotok egymással. Ezért minden áldott nap úgy féltétek egymást a szeretetben és úgy őriztétek egymást a hűségben, mint a szemetek világát. Ezért ne cseréljétek fel egymást sohasem, ezért ne cseréljétek fel a hitvesi szeretetet és

a hitvesi hűséget semmi olyan kincssel, melyet a rozsdá és a moly megemész, melyet kiáshatnak a rablók.

3. A teremtő szent Isten házassági eskütök e nagyszerű órájában egymásnak ajándékoz benneteket. Életre szólóan ajándékozzátok Istennek szíveteket, a mennyei kincsek e gazdag tárházát, hogy életetek során sohase nélkülözzétek a szeretet és a hűség kincseit.

Szent esküvésetek e boldog pillanatában fenntartás nélkül ajándékozzátok egymásnak szíveteket, hogy házasetetek egész ideje alatt a kincsek kincse legyetek és maradjatok utolsó lehetetekig egymás számára. Ámen.

Temetési beszédek

Czapfalvy József

Nem szégyenült meg

Alapige: Zsoltárok 37,5

Kedves dolog a Zsoltárok könyvében lapozgatni. Ha fáradt vagy, felüdülsz olvasása közben; ha könnyes a szemed, felszárad, míg olvasod; ha elcsüggedve éled napjaidat, kedvet kapsz az élethez; ha örömöd van, mélyíti örömödet. Ó, mennyi erő, mennyi vigasztalás, mennyi bátorítás és öröm található soraiban. Akik szeretik Istent, azok velem együtt áldják a teremtő és megváltó Istent a Zsoltárok könyvéért, a benne feltáruló mennyei kijelentés erejéért.

Egy egész világ nyílik meg előttünk, amikor a 37. zsoltár 5. verse felett gondolkozni kezdünk: „Hagyjad az Úrra a te utadat, bízzál benne, majd ő teljesíti.” Mit jelentenek ezek a szavak?

Hagyd utadat az Úrra, arra az Úrra, aki azt mondta magáról: „Én vagyok az út!” Ha belegondolok ebbe a kijelentésbe, akkor látom, amint Palesztina homokszivatagjainak úttalan útján biztosan vezeti övét a túlsó part felé. Sem jobbra, sem balra nem tér le. Határozottan kiált: kövess engem! Ha csak annyi hitünk volna, mint egy kis mustármagocska, lemondanánk arról, hogy magunkat vezessük vagy utánzóik legyünk másoknak és követői legyünk mások által alkotott utaknak. Sok fájdalom született már abból, hogy vak vezetőkre bíztuk magunkat, s a veremből nehezen szabadultunk meg. De sok öröm származott már abból, hogy arra a Jézusra bíztuk magunkat, aki biztosan vezetett a boldogság áldott vizei felé.

Megboldogult testvérünk azok közé tartozott, akiket Isten vezetett. Ezért életútja a meglepés, a szeretet, a hűség, sőt az előrelátás útja volt. Ajkát panasz soha nem hagyta el. Gyűléseinken mindig megbotránkozásának adott kifejezést, amikor presbitertársai aggodalmaskodásukról, szűkmarkúságukról tettek biznyságot. Az ő szerepe presbitériumunkban az intésnek, a figyelmeztetésnek a szerepe volt. Sokszor elmondotta: „Ne legyünk háládatlanok Atyánk gondviselése és lelkipásztorunk ügybuzgósága iránt.” Nem is ürült ki az éléskamrája és fogyott el a szeretete sohasem. Közel öt évtizeden keresztül éltek hitvesével békességben, szeretetben, megértésben. Nagy áldás ez a férfiú, de az asszony élete számára is. Nem fogyott el az életerő, hanem sokkal inkább sokszorozódott: nem rabolták el egymástól az életidőt, hanem sokkal inkább meghosszabbították az éveket, mert nem vezett kárba abból egyetlen óra sem.

Ezt a keresztyén életet értékelte a gyülekezet akkor is, amikor a presbiteri székbe ültette. Mert nemcsak otthon volt szerető szívű ember, de az volt felebarátai között is. Tudta szeretni az embereket, mert szerette az Istent és szerette az ő egyházát. Ennek az életnek természetes következménye volt hűsége. Hűség az élettárhoz; hűség a szántó föld barázdáihoz; hűség a hithez, az egyházhoz, a megbízatáshoz, és hűnek lenni mindhalálig Istenhez, az élet és örök élet Urához.

Hűsége a földi életben sem maradhatott el jutalmazás nélkül. Hűségéért áldotta meg Atyánk előrelátással! Miben állott ez? Például abban, hogy amikor megtudták, hogy házáséletük fáján a gyermek gyümölcsként nem fog jelentkezni, akkor testvéreinek alig két éves fiát házába fogadta — s atya lett e gyermeknek! Felneveli, megnősíti, s mire mindezt a munkáját befejezi, elveszíti szeme világát: az alig 64 éves ember kilép a barázdából, átadja helyét nevelt fiának. Milyen szomorú sors jutott volna a mi testvérünknek osztályrészül, ha vakon kellett volna keresnie örökösöket, akik helyette is lássanak és dolgozzanak. Isten azonban csodálatosan mutatja előttünk az ő útját, amikor megengedi, hogy testvérünk életébe tekintsünk. Meghallotta Atyánk szavát, tudta követni az atyai szót, a jutalom nem maradhatott el már e földi életben sem. Ó, ha az ember az Úrra bízta a maga útját, akkor még vakon is lehet látni a

hitvest, a gyermeket, a barázdát, az otthont, a templomot és mindent, mert nem lehet örök sötétség ott, ahol Jézus Krisztus, a világ világossága az útmutató fény.

Bízzatok! — mondja az Ige. Ne önmagatokban, hanem az Úrban, aki úgy szeretett bennünket, hogy egyszerűlött Fiát adta érettünk. Ez az Atya csak a jó úton akar vezetni, tudja, mi a célja velünk, és látja az eredményt is, amit ki akar hozni az életünkéből. A legszebb életeredmények kibontakozásához a legjobb eszközöket választja. Örömmel vallhatjuk hitvallásunk tételével: „Énnekem az ő Fiáért, a Krisztusért Istenem és Atyám, ezért úgy bízom őbenne, hogy semmit sem kételkedem afelől, hogy mind testi, mind lelki szükségeimre gondot visel” (HK 26).

Megboldogult testvérünk nemcsak az Úrra bízta az ő útját, de bízott is az Istenben. Ezért tudta zúgolódás nélkül leélni az életét; béketúrással elhordozni még a vakságot is; és ezért tudta hálaadással megköszönni Isten gondviselését élete minden szakaszában.

Úgy búcsúzunk most tőle, mint akitől megtanulhatjuk a mindhalálig tartó hűséget s megláthatjuk életében e hűség gazdag gyümölcsözését. De megtanulhattuk életéből azt is, hogy nincs gyümölcstelen házasság. Ha nekem nem adott az Isten gyermeket, adott a másíknak. Lássuk meg ezeket a gyermekeket, fogadjunk belőlük a házunkba, tegyük örököseinkké, hogy a szülői nagyon azokra szálljon, akiket mi nevelünk magunknak! Ő ezt a látást megkapta Atyántól. Engedelmeskedett. Nem csalódott Isten vezetésében!

Halála is méltó volt életéhez. Este lehajtotta a földi élet vánkosára a fejét, és Atyjánál ébredt fel. Csak a teste maradt itt. Lelkében Atyja előtt áll, ahol bizonyára égi jutalmat nyer. Abban a hitben, hogy Megváltónk, az Úr Jézus Krisztus érdeméért szép örökség jutott neki, imádkozunk. Ámen.

Csiha Kálmánné

Az ajtó előtt

Alapige: Jelenések 3,20

Boldog az az ember, aki meghallja az ajtója előtt álló Krisztus zörgetését.

Miért volt nagyon boldog a ti édesapátok? Mert nem élete alkonyán, hanem korán, egészen ifjú korában hallotta és meghallotta, hogy valaki megállt az ajtója előtt és megszólította őt. Úgy, mint Lévit, a vámszedőt, akinek asztalánál így szólt a hívó zörgetés: „Kövess engem!” Attól a pillanattól kezdve, hogy Krisztus kiemel valakit a hétköznapi, megszokott életéből, melyben nem az Atya az Úr — attól az áldott perctől kezdődően minden megváltozik annak életében.

Milyen sokszor elmondta az esti meghitt családi csendben férjed, édesapátok, hogy mit jelentett számára ez a zörgetés, ez az életét megmentő nagy megváltó szeretet. Amikor fogságba vitték, amikor töletek távol volt, akkor is érezte-tudta, hogy Isten gazdája a légereknek is s van hatalma bármikor ajtót nyitni neki. Imádság nélkül nem zárt le egyetlen napot sem. Imádsága nem a zúgolódás, hanem mindig a bizakodás szava volt. Nagy dolog, ha meghalljuk a léptekeket, az életünk útján felénk közeledő csendes léptekeket, nagy dolog, amikor ajtónkra teszi segíteni akaró áldott kezét az, aki először bíróként áll a küszöbön, szívünk pitvara előtt (Jak 5,9), majd zörgetni kezd, mert jól ismeri süketségünket, s azt akarja, hogy meghalljuk, hogy észrevegyük őt, amint itt áll személyes életünk küszöbén és saját érdekünkben lakozást akar venni szobánkban, szívünkben, családuknkban.

Jézus nagyon jól tudja, hogy nagy szükségünk van reá, biztosan tudja, hogy nélküle elveszünk, hogy nélküle elkárhozunk. De ő azt akarja, hogy ne az elveszés, hanem a megtartatás és örök élet ajándéka legyen a miénk. Édesapátok úgy tapasztalta meg a zörgető Krisztus hatalmát, hogy amikor nagyon komoly betegségbe esett és a kórházban már mindenki lemondott róla, akkor betegsége megfordult és a perfúziók

alatt naponként erősödve megtanulta azt, hogy „akik az Úrban bíznak, erejük megújul”.

Gyászoló testvéreim! Most Istennek köszönjétek meg azt, hogy szerettetek meghallotta Krisztus zörgetését, hogy meghallotta ígérete szavát: „Ha valaki meghallja az én szómat...” Isten szüntelenül szól, biztat, csendesít, ha kell, fedd, ha kell, tanít, de szavát meg kell hallanunk. Süketségünkre gyógyszer kell kérnünk, hogy Isten felülről érkező beszéde meghallgatásra találjon nálunk, hogy Igéje meghallása nyomán öröm szülessék bennünk. Milyen nehéz élete volt édesapátoknak, amíg meg nem hallotta Isten szavát: „Ne félj, mert veled vagyok, neveden szólítottalak, megváltottalak, enyém vagy”, el nem hagyalak téged! Ezért bízz az Úrban mindenkor! Légy kegyes az Úr szemében. Mennyi áldott atyai szó hangzott el az emberi szívek előtt, de csak az a boldog, aki meghallja és ajtót nyit az atyai szónak. Vajon mi megnyitjuk-e előtte az ajtót? Fontos-e nekünk, hogy bejöjjön szívünkbe és otthonunkba Krisztus? Tudom, gyászoló testvéreim, hogy ti most úgy érzitek, hogy számotokra ez nagyon fontos. Bánatotokban, gyászatokban a legfontosabb az Úr vigasztaló szava. Szerettétek egymást, gyermekeitekkel együtt, összetartó, szép családi életet éltetek, s most nagyon egyedül maradtatok.

A belépő Jézus Krisztus a bánat és a gyász idején mindig a legfontosabbat mondja az ajtót megnyitóknak, amikor arról szól, hogy együtt vacsorázik velük. A hozzátok belépő Krisztus gyógyító szavával vigasztalást ad számotokra, asztalotkhoz fog ülni, hisz ezután hiányozni fog az, aki mindig az asztalfőn ült. A veletek együtt vacsorázó Jézus meg akar tanítani benneteket arra, hogy ti az ő nagy családjához tartoztok s ha a férjet és az édesapát haza is szólította, szép, nagy családokban tudtul adja majd nektek: „ti az én fitestvérem, nőtestvérem, anyám vagytok” Amikor édesapátok hiányában gond lesz a szívetekben, akkor az Úr Jézus vigasztaló szava így fog hangzani hozzátok: „Én élek és ti is élni fogtok.” Így egyszerre megnyugvás költözik szívetekbe, mert tudjátok, hogy aki elment közületek, az rendíthetetlenül hitt az élet Urában s ezért „nem lát halált többé, hanem életet”. Sohase felejtsetek el, férjed és édesapád jó helyre ment, oda, amiről Krisztus Urunk így szólt: „Ahoval én megyek, ti is oda jösztek.”

Tudom, nagyon kedves volt számotokra elment szerettetek, de mostantól kezdve hadd legyen kedves annál, aki mindvégig szerette őt, s aki nektek is adni fog szeretetből, hogy egy percig se éreztétek elhagyatva magatokat, hanem higgyétek, hogy az Úr Krisztus zörgető szava hangzani fog ajtótok előtt. Így vigyáz majd rátok. Árván maradt kis családokra gondja lesz. S ha időnként mégis elcsüggednétek, halljátok a Hegyi beszédben szóló Jézust: „Zörgessetek, és megnyitattik néktek.” Csüggedésetekben zörgessetek hitért, zaklatottságotokban zörgessetek megnyugvásért, fájdalmatokban zörgessetek csendért, és higgyétek rendíthetetlenül, hogy megnyitattik számotokra, azaz hogy Isten nagy szeretete által vigasztalást és megnyugvást, reménységet és bizonyosságot nyeretek. Ámen.

Nagy László

Két korona

Alapige: Példabeszédek 16.31; Jelenések 2,10b

A koporsóban pihenő testvérünk huzamosabb idő óta gyülekezetünk legöregebb tagja volt. Arany János szép hasonlatát használva, mindnyájan úgy tekintettünk fel rá, mint a gyermek a toronyra. Emlékezetének tornyából messzi évtizedekre pillantott vissza, letűnt évtizedek döbbenetes eseményeinek volt hiteles tanúja és szavahihető krónikása. Alig-alig valamivel volt fiatalabb, mint gögös és nyomorult századunk, mely nemcsak a bámulatos technika, hanem két roppant világegés korszaka is. A koporsóban pihenő testvérünk azonban nem csupán gyászos történelmünknek volt hiteles tanúja és hűséges krónikása, hanem Isten gondviselő hűségének, megtartó

kegyelmének és világtörténelmet formáló hatalmának is hívő lelkű és emelkedett szívű, az igazság útjában járó bizonyágtevője volt.

I.

A koporsóban pihenő testvérünk alázatosan és méltóságteljesen hordozta a hófehér öregség matuzsálemi koronáját. Világosan felismerte és öntudatosan vallotta, hogy a vénség a gyülekezetben olyan tisztesség és kiváltság, mely Isten kiválasztó akaratának fundamentumán nyugszik, mely kegyelmes mennyei Atyánk gondviselésének ritka ajándéka.

Ezért sohasem panaszkodott a vénség betegségének egyre erősödő tünetei miatt. Sohasem kesergett kétségbeesetten egyre gyengülő szíve, napról napra nehezedő légzése, már-már alig elviselhető reumatikus fájdalmai miatt. A puritán hit erejével hordozta állandó fájdalmait, szünet nélküli szenvedéseit, és ékes koronaként viselte a vénség gyötrelmes keresztjét. Sohasem túlozta el szenvedéseit. Világosan felismerte és öntudatosan vallotta, hogy a vénség matuzsálemi koronáját az összes kínos és kínzó gyötrelmeivel együtt az igazság útjában csak alázatosan szabad és csak méltóságteljesen lehet hordozni és elhordozni.

Miként matuzsálemi vénségből következő állandó szenvedéseinek mélységét, úgy gazdag történelmi élményeinek hitelességét sem túlozta el, nem szímezte ki, hanem mindig a színigazságot szólta szája.

II.

A koporsóban pihenő testvérünk szívesen beszélt háborús élményeiről, világjáró útjairól, életének csodáival határos eseményeiről. Szerette, ha körülveszik; szerette, ha lelkesen fogadják színes elbeszéléseit, de a siker érdekében sohasem nőtte meg élményeinek méreteit, az átélt vagy átszenvedett események dimenzióit; sohasem formált magából hőst. Nem a nagyotmondó, kedves Hány János volt a mintaképe, hanem sokkal inkább az a bibliai bölcs, akivel együtt világosan felismerte és tudatosan vallotta, hogy nem a krónikamondó vénség önmagában, hanem az igazság útjában járó vénség az igazi, ékes korona.

A koporsóban pihenő testvérünk a bibliai bölcstől megtanulta az igazság feltétlen megbecsülését; nagyon következetesen megtanulta azt, hogy az igazság és nem a kitalált vagy a meghamisított történelem emeli fel a népeket és a nemzeteket.

Értékes lelki örökségként vigyük el mindnyájan e koporsó mellől mai alapigénk üzenetét az igazság szeretetéről, értékeléséről és megbecsüléséről. De minden időben tudnunk kell azt, hogy az igazság nem elméleti tétel, nem a valóság elemeinek következetes felsorolása, hanem élő személy. Az igazság maga Jézus Krisztus, aki személyisége titkáról így nyilatkozott: én vagyok az igazság, az út és az élet.

Ezért az élet útja az az igazság, ami több és nagyobb, mint személyes vágyunk és álmunk, vagy mint történelmi ábrándjaink. Miként a koporsóban pihenő testvérünknek, úgy nekünk is meg kell tanulnunk azt, hogy a vénség matuzsálemi koronájának mindenkor meg kell hajolnia a makulátlan, hófehér igazság koronája előtt, miként a világ népeinek és nemzeteinek meg kell hajolniuk Jézus Krisztus, a mennyei igazság előtt. Ebben a Jézus Krisztus előtti meghajlásban vagyunk és lehetünk igaz keresztyének és Isten hűséges gyermekei, akik világosan felismertük és tudatosan megvalljuk, hogy számunkra nem a vénség, hanem az örök élet koronája az igazi ékes korona, hogy e két korona, a földi vénség és az örök élet koronája közül az utóbbi, az élet koronája az összehasonlíthatatlanul becsebb és értékesebb.

III.

Az örök élet koronáját nem mi magunk készítjük önmagunk számára. A koporsóban pihenő testvérünk világosan felismerte és öntudatosan vallotta ezt a döbbenetesen mély és örvendetesen nagy igazságot. Tudta és vallotta, hogy a matuzsálemi vénség nem érdem, hanem ajándék. Tudta és vallotta, hogy a matuzsálemi életkor

minden eseménye, élménye és szenvedése nem érdem, hanem Isten ajándéka. Tudta és vallotta, hogy a keresztyén élet lényeges vonása a háládatosság. Naponként egyre mélyebben és egyre boldogabban kell hálát adnunk a minden jó adományok és tökéletes ajándékok Istenének. Ebben a következetes és örvendező hálaadásban vagyunk Istennek azok a gyermekei, akik mindennap készen állunk arra, hogy számot adjunk a mennyei ítélő Bíró előtt a bennünk lévő reménységről, akik mindennap alázatosan és mély bűnbánatban készen állunk arra, hogy mennyei édes Atyánk kegyelmes kezéből átvegyük az örök élet koronáját, ha szent Felsége így döntött rólunk.

A matuzsálemi vénség titka a mennyei korona átvételére néző és abban reménykedő naponkénti készenlét. Ez a mennyei koronára tekintő, Isten iránti hűség őriz meg a mennyei igazság, a Jézus Krisztus követésének útjaiban. Csak a Jézus Krisztus, az örökkévaló mennyei igazság útjának végén várja Isten gyermekeit az élet koronája. Jézus Krisztus a minket megkoronázó kegyelmes Urunk. Ő, egyedül ő az, aki a matuzsálemi vénség végén vagy egy nagyon rövidnek látszó emberi út végén a fejünkre helyezheti és helyezi az örök élet koronáját.

E koporsó mellől értékes lelki ajándékként vigyünk magunkkal mai alapigénk üzenetét: az emberi élet egyetlen érdemes célja az élet koronája. Ezért Pál apostollal együtt gyermekkorunktól kezdve késő vénségünkig hitben és hűségben úgy fussuk meg pályánkat, hogy mindnyájan Isten ingyen kegyelméből elnyerhessük azt. Légy hív mindhalálig, és neked adom az élet koronáját. Amen.

Eduard Thurneysen

A megmentett

Alapige: Kolossé 1,12-14

Érzéseinket és gondolatainkat most a Szentírás ez Igéjére összpontosítjuk, melyet szeretett hazaköltözött testvérünk megpróbált édesanyja jelölt ki erre az órára.

Isten él, és mi az ő kezében vagyunk. Isten velünk kapcsolatos gondolatai a békesség és nem a szenvedés gondolatai. Ez az egy, ez az egyetlen gondolat az, ami teljes egészében igaz és igaz is marad. Istenben védettek vagyunk. Istenben védettek vagyunk a külső sötétség és a mély, belső rejtélyek pillanatában egyaránt. Semmi sem szakíthat el minket az ő szeretetétől. Ezt kell meghallanunk e mély és mélyreható szenvedés órájában is. Meneküljünk, forduljunk most Istenhez: Itt az Isten közöttünk — mondja egy vers —, minden csendre térjen, s őelőtte minden hajtson térdet.

Bizonyosak vagyunk abban, hogy Isten hazaköltözött testvérünk életének nem a peremén, hanem a középpontjában állt. Vajon szeretett testvérünk tudta-e ezt? Bizonyosan tudta. De most jobban tudja, mint mi, amióta odaát, amióta odafenn van.

Ezt mi nem tudjuk magunktól, ezt mi nem tudjuk egykönnyen elmondani. Amikor ezt mondjuk, akkor azt az üzenetet ragadjuk meg, mely az Igéből ragyog felénk. E nagy apostoli üzenetben valami olyanról van szó, ami már az első hallás pillanatában mélyen megragad bennünket. Ez pedig nem más, mint a sötétség hatalmának kifejezése. Amikor szeretett testvérünk haláláról értesültünk, akkor valószínűleg úgy éreztük mindnyájan, mintha egy sötét kéz szeretett testvérünk élete után nyúlt volna. De az ilyen látomás csak pillanatnyilag ijeszthet meg bennünket. E sötét kéz félelmetességét csak az apostoli Ige által veszíti el, amikor egyetlen lélegzetvétellel kimondja: Ennek az erőnek nincs többé hatalma felettünk. Hazaköltözött testvérünk nem hullt bele e sötét kézbe, és nem lett annak foglya még akkor sem, amikor ez a sötét hatalom kinyújtotta kezét utána. Ilyen erőket veszélyeztetnek titeket mindnyájatokat — mondja az apostol —, miként hazaköltözött testvérünket is veszélyeztették. De mindez csak pillanatnyi. Az apostol is csak azért beszél róla, hogy ennek a háttérben egy egészen más eseményről, a megváltás eseményéről beszélhessen nekünk. Mivel mi megszabadultunk a sötétség minden hatalmától, halljuk meg a megváltásról szóló győztes üzenetet. Amikor az ember élete a mélybe hanyatlik, akkor az örökkévaló Is-

ten ott van velünk ebben a mélységben. Nemhiába hívjuk őt Atyának, a mi Atyánknak. Az Atya név azt jelenti, hogy az örökkévaló Isten meg is tud és meg is akar szabadítani a sötétség minden hatalmától. Ezért ez a sötétség csak úgy létezik, mint legyőzött, mint Isten által legyőzött hatalom. Ezért mi minden sötétség idején úgy állhatunk meg, mint azok, akiket Isten szeretetéből megszabadított.

Ezért az apostol merész és hálaadásra készítő Igét kiált felénk: „Hálákat adván az Atyának, aki alkalmassá tett minket a szentek örökségében való részvételre a világosságban.” Itt az apostol szentnek nevez minket, és ez bibliai értelemben azt jelenti, hogy mi Isten tulajdonai vagyunk, hogy mi Istenhez tartozunk. Mi szentek vagyunk, de ez nem jelenti azt, hogy hiba nélküli emberek vagyunk. Mi gyarló emberek vagyunk, de a mennyei Atya szent Fia által örökös gyermekeivé fogadott bennünket. Ezért komolyan kell vennünk azt az utasítást, mely az Igéből hangzik most felénk. E fájdalmas órában mélyen felsóhajtva kell megköszönnünk Istennek, hogy e sötét és tragikus életbefejezés ellenére is tudhatjuk azt, hogy a halál még akkor sem az utolsó szó, amikor a legfurcsább formában köszönt ránk, miként ebben az esetben is történt. Az utolsó szó mindig Istené! Az utolsó szó mindig az Atyáé. Az ő utolsó szava pedig a megváltás, igen, a halál minden sötétségből való megváltás.

Miként kell ezt értenünk? Az apostol Jézus Krisztusról beszél. Úgy beszél róla, mint Isten Fiáról, aki az Atya országába vezet be minket. Jézus Krisztus, a mennyei Fiú, azért jött hozzánk, azért lett testvérünk, azért szállt alá poklokra, hogy minden mélység ellenére nyilvánvalóvá tegye Isten országát, hogy bármilyen mélységben hit által megtudhassuk, hogy a halál mélységében sem vagyunk elhagyatottak, mivel a jó Pásztor velünk van; hogy senki és semmi ki nem ragadhat az ő kezéből. Az ő kezében volt elköltözött testvérünk is, és örökre ott is marad.

És most gondoljunk a koporsóban pihenő gyermekre, testvérré és barátára, aki nincs többé közöttünk. Szinte képtelenek vagyunk arra, hogy beleéljük magunkat utolsó éveinek belső küzdelmeibe. Olyan betegség leple borul rá, melyből nem tudta magát kiszabadítani. Szenvedéssel teli életére megértéssel kell tekintenünk. Mindig törekedett valamire. Idejét sohasem fecsérelte el könnyelműen. Nagy célokat tűzött maga elé. Ha a koporsóban pihenő testvérünkkel érintkezésbe léptünk, akkor azonnal megragadott az a fáradozása, mellyel saját népe és a népek életében a jog és az igazság ügyét kereste és képviselte. Lelkes és törekvő ifjú volt. Erején felül munkálkodott. Ha az ember erőfeletti úton jár, akkor az élet gyorsan elfogy. Ezt csak totóze belső nyugtalansága és gyorsan beálló fáradsága. Elméje megbomlott, így ment el az életből. De nem titkolhatjuk el, hogy miként minden élet felett, a testvérünk élete felett is ott volt a bűn. De amikor Jézus tanítványai az egyik beteg bűnével kapcsolatosan feltették neki a felelősség kérdését, akkor így válaszolt nekik: Ne a bűn után kérdezzetek, hanem nézzétek ezt a betegséget úgy, hogy abban Isten dolgai lesznek nyilvánvalóvá (Jn 9,3). De Istennek milyen dolgai lesznek nyilvánvalókká? Nem borult-e el hazaköltözött testvérünk élete? Bizony igen! De ne felejtjük el: Jézus neve világít az elborulás felett is. A mi megváltásunk valóság. A Jézus Krisztus vére által megváltásunk és bűneink bocsánata valóság. Szinte megfoghatatlan az, ami megtörtént: Isten Fia valóban megszabadított bennünket; Isten Fia valóban szenvedett értünk. Isten Fia meghalt értünk, minden bűneinket magára vette és elhordozta azokat. Eltávolította az útból a bűn nehéz követét, mely elzárta előttünk az Atyához vezető utat. Az út szabad, bűneink megbocsáttattak, s ez nem más, mint minden szenvedő számára az élet szava. A bűn mélysége, a halál sötétsége felett nyitva áll az ég. Ami bennünket kellett volna hogy érjen, az a mennyei Fiút érte, s mi megszabadultunk. Beköszöntött a húsvét diadalmas napja, mely a kereszten történt esemény, a megváltás nagyságát teljes mértékben nyilvánvalóvá tette. Ez a Bibliának az a központi csodája, melyért ebben az órában is áldjuk az Atyát. Ezért a halál órájára békével gondolunk. Békével gondolunk arra a pillanatra, amelyben minden emberi fény kilobban, csak egyetlen fény nem alszik ki soha. Ez a fény az örök kegyelem fénye, az örök élet világossága.

„Isten pedig nem a holtaknak, hanem az élőknek Istene; mert mindenek élnek őnéki” (Lk 20,38). Elköltözött testvérünk is él neki. Ha ezt elfogadjuk, akkor utolsó

ajándékként megkapjuk azt a világosságot, hogy életünk nem hiábavaló az Úrban, mert a Krisztus halála számunkra az örök élet gyümölcseit termi.

Kérjük Istent, hogy ezt a gyümölcsöt gyarapítsa, sokasítsa bennünk. Ezért hálát adunk most is Istennek, aki részt ad számunkra a szentek örökségéből a világosságban. Mindaz, ami itt a földön rejtély volt, s amit mi nem tudunk megoldani — ott fenn megoldott rejtély. Ott bűneink örök bocsánatot nyernek, ott a bűn és a halál vereséget szenved. Ott az Úrral és egymással a legbensőbb közösségben élhetünk. Övé legyen a hála és a dicsőség mindörökké! Ámen.

Fordította: Molnár János